

Informace o projektu

Název projektu	Centrum sociálních inovací ve veřejných knihovnických a informačních službách
Registrační číslo projektu	CZ.03.3.X/0.0/0.0/15_124/0006474
Příjemce	Masarykova univerzita v Brně, Filozofická fakulta, KISK
Doba realizace projektu	2017 - 2020

5. Průběžná evaluační zpráva projektu CIDES

Centrum sociálních inovací ve veřejných knihovnických a informačních službách

(ilustrace: inovační nástroj Mapa sociálních inovací <https://codokaze.knihovna.cz/>)

Informace k dokumentu

Výstup klíčové aktivity	KA 5 Evaluace
Zpracovatel	Interní evaluační tým projektu senior evaluační: Ing. Jiřina Svitáková, MBA, Ph.D.
Hodnocené období	1. 8. 2019 - 30. 4. 2020
Příloha ke Zprávě o realizaci	zpracování do 31. 5. 2020, příloha ZZoR

Obsah

Úvod	3
Cíle zpracování PEZ5 projektu	3
1. Rekapitulace metodologie EO	4
2. Zhodnocení procesních evaluačních otázek	7
2.1. EO2 Do jaké míry je projekt realizován v souladu s plánem a předpoklady?.....	7
2.1.1. Detail k průběhu jednotlivých KA	7
2.1.2. Změny v harmonogramu projektu	11
2.1.3. Revize teorie změny	12
2.1.4. Vývoj hodnot indikátorů.....	14
2.1.5. Vyhodnocení rizik projektu.....	15
2.2. EO3 Jaké (očekávané i neočekávané) faktory podpořily úspěšnou realizaci projektu?	17
2.3. EO4 Jaké překážky bylo nutné v realizaci projektu překonat?	18
3. Zhodnocení dopadových evaluačních otázek	20
3.1. EO7 Vedla u knihoven účast v KA Inkubátor k většímu zapojení a spolupráci se stakeholdery?	20
3.2. EO8 Vedla u některých knihoven účast v KA Inkubátor k zavedení nové/inovované služby pro cílové skupiny?	23
3.3. EO9 Jaký je dopad každého dílčího projektu podpořeného v KA Akcelérátor na knihovnu, její cílové skupiny a komunitu?	25
3.3.1. Seznam dosud dokončených akcelerovaných projektů se shrnutím hodnocení dopadu	26
3.3.2. Seznam dosud probíhajících akcelerovaných projektů	28
3.4. EO10 Jaká je celková efektivita realizace KA Akcelérátor sociálních inovací v podpořených knihovnách?	29
3.5. EO11 Byl zájem o konference a volně šířitelné výstupy projektu odpovídající účelu aktivity zvýšit povědomí o možnostech sociálních inovací v knihovnách?	31
3.5.1. Shrnutí realizace závěrečné projektové konference ze 4. - 6. 2. 2020 v Brně	32
3.5.2. Zhodnocení závěrečné projektové konference	34
3.6. Publikační aktivity a prezentace projektu vůči veřejnosti.....	39
4. Závěry PEZ5	42
Zdroje pro zpracování PEZ5	45
Seznam připojených a samostatných příloh PEZ5	46
Příloha 1 Harmonogramy projektu	47
Příloha 2 Stručná metodika sběru ex-post zpětné vazby - Inkubátory 2019	49
Příloha 3 (aktualizovaná) Struktura Případové studie akcelerovaného projektu	51
Příloha 4 Podklad pro sběr zpětné vazby Konference III	53

Úvod

Tato průběžná evaluační zpráva navazuje na Evaluační plán (EP) projektu **Centrum sociálních inovací ve veřejných knihovnických a informačních službách** (CIDES), PEZ1, PEZ2 a sloučenou PEZ3a4. Vzhledem k prodloužení podpory v projektech zapojených do KA Akcelerátor bylo oproti původnímu harmonogramu uvedenému v EP odloženo zpracování této PEZ o dva měsíce (viz kapitola [Harmonogram](#)). Dle textu výzvy 03_15_124 je evaluace povinnou klíčovou aktivitou, která probíhá po celou dobu realizace projektu.

Na realizaci KA Evaluace se v realizačním týmu podílejí zejména následující pozice:

- Senior evaluátor: **Ing. Jiřina Svitáková, MBA, Ph.D.**
- Junior evaluátor: **Mgr. Roman Novotný**
- Odborný gestor projektu: **PhDr. Ladislava Zbiejczuk Suchá, Ph.D.**
- Odborný gestor projektu: **Mgr. Eliška Bartošová**

Za vytvoření EP, zpracování evaluačních zpráv, koordinaci evaluačních aktivit, průběh a metodiku evaluace je zodpovědný senior evaluátor, kterého lze kontaktovat na jirina.svitakova@gmail.com nebo +420 724 344 816.

Cíle zpracování PEZ5 projektu

PEZ5 je vzhledem k fázi projektového cyklu primárně zaměřena na zhodnocení průběhu a okamžitých dopadů Akceleratorů sociálních inovací v knihovnách (KA03), ex-post zhodnocení Inkubátorů sociálních inovací z roku 2019 (KA02) a zhodnocení třetí (závěrečné) Konference projektu (KA04). Z hlediska času hodnotí období **od srpna 2019 do dubna 2020**.

Cíle PEZ5 jsou:

1. zodpovědět **procesní evaluační otázky** (EO) určené pro všechny PEZ v EP:
EO2 *Do jaké míry je projekt realizován v souladu s plánem a předpoklady?*
 - objasnit změny v realizaci projektu a projektovém harmonogramu
 - překontrolovat platnost vazeb a rozsahu teorie změny projektuEO3 *Jaké očekávané a neočekávané faktory podpořily úspěšnou realizaci projektu?*
EO4 *Jaké překážky bylo nutné v realizaci projektu překonat?*
2. zodpovědět **dopadové EO** určené pro PEZ5 v EP projektu:
EO7 *Vedla u knihoven účast v KA Inkubátor k většímu zapojení a spolupráci se stakeholdery?*
EO8 *Vedla u některých knihoven účast v KA Inkubátor k zavedení nové/inovované služby pro cílové skupiny?*
EO9 *Jaký je dopad každého dílčího projektu podpořeného v KA Akcelerátor na knihovnu, její cílové skupiny a komunitu?*
EO10 *Jaká je celková efektivita realizace KA Akcelerátor sociálních inovací v podpořených knihovnách?*
EO11 *Byl zájem o konference a volně šířitelné výstupy projektu odpovídající účelu aktivity zvýšit povědomí o možnostech sociálních inovací v knihovnách?*

1. Rekapitulace metodologie EO

Kapitola obsahuje výběr z **evaluační matice** EP projektu platný pro PEZ5.

PROCESNÍ OBLAST EVALUACE					
Evaluační otázky	Nástroje sběru dat, zdroje dat a velikost vzorku	Metody vyhodnocení a analýzy dat	Periodicit a sběru dat	Příspěvek k vyhodocení kritéria	Ev. výstupy
EO2 Do jaké míry je projekt realizován v souladu s plánem a předpoklady?	Desk research interní evidence projektu Rozhovory s manažerem projektu a týmem	Komparace aktuálních údajů vůči plánu	Při zpracování všech PZ	Účinnost Úspěšnost	Všechny EZ
EO3 Jaké očekávané a neočekávané faktory podpořily úspěšnou realizaci projektu?	Rozhovory s manažerem projektu a garanty aktivit <ul style="list-style-type: none"> - KA1 Skauting - KA2 Inkubátor - KA3 Akcelerátor 	Kvalitativní syntéza zjištění	Vždy po ukončení běhu aktivity (opakuji se)	Účelnost Účinnost	Všechny EZ
EO4 Jaké překážky bylo nutné v realizaci projektu překonat?					

DOPADOVÁ OBLAST EVALUACE					
Evaluační otázky	Nástroje sběru dat, zdroje dat a velikost vzorku	Metody vyhodnocení a analýzy dat	Periodicita sběru dat	Příspěvek k vyhodocení kritéria	Ev. výstup
EO7 Vedla u knihoven účast v KA Inkubátor k většímu zapojení a spolupráci se stakeholdery? EO8 Vedla u některých knihoven účast v KA Inkubátor k zavedení nové/inovované služby pro cílové skupiny?	Dotazníkové šetření u zástupců knihoven, kteří dokončili KA Inkubátor v plném rozsahu a nepokračují v KA Akcelerátor. (Požadován bude jeden dotazník za knihovnu i v případě více účastníků z jedné instituce). CAWI může být nahrazeno polostrukturovaným rozhovorem ve stejné struktuře.	Kvantitativní vyhodnocení uzavřených otázek. Kvalitativní vyhodnocení otevřených otázek.	1x cca 6 měsíců po ukončení účasti v inkubátoru	Účelnost Užitečnost	5 PEZ
EO9 Jaký je dopad každého dílčího projektu podpořeného v KA Akcelerátor na knihovnu, její cílové skupiny a komunitu?	Plánováno 10 projektů. Data jsou sbírána formou pozorování na místě, dotazníkovými šetřeními, fokusními skupinami, rozhovory, apod. dle individuálních potřeb projektu.	Případové studie (až 10x)	individuálně dle průběhu projektu	Účelnost Užitečnost Udržitelnost	3 PEZ 5 PEZ ZEZ
EO10 Jaká je celková efektivita realizace KA	10 knihoven podpořených v KA Akcelerátor	Syntéza zjištění z	dílčí zhodnocení	Účelnost Užitečnost	3 PEZ 5 PEZ

Akcelerátor sociálních inovací v podpořených knihovnách?	Opakovaný sběr dat (viz níže) CAWI nebo polostrukturovanými rozhovory	případových studií	závěrečné zhodnocení	Udržitelnost	ZEZ
EO11 Byl zájem o konference a volně šiřitelné výstupy projektu odpovídající účelu aktivity zvýšit povědomí o možnostech sociálních inovací v knihovnách?	Desk research interní evidence projektu Počet účastníků a počet organizací účastnících se konferencí	Komparace dosažených údajů vůči očekávání	3x v návaznosti na konference	Účelnost Udržitelnost	1 PEZ 3 PEZ 5 PEZ

Detail metodologie pro tvorbu případových studií:

Projekt počítá v KA Akcelerátor celkově s podporou **10 knihoven**, u kterých v důsledku účasti na aktivitě dojde k inovaci stávající služby, kterou knihovna poskytuje sekundární cílové skupině projektu, nebo k zavedení nové **služby přístupné sekundární cílové skupině** (osoby sociálně vyloučené a osoby sociálním vyloučením ohrožené), nebo k jinému **rozvoji prostředí knihovny** vedoucímu k lepším službám pro její **uživatele a komunitu**.

U všech knihoven by mělo dojít k zapojování nových stakeholderů - partnerů do činností knihovny, nebo ke **zvýšení komunikace se stakeholdery**, pokud s nimi knihovna již v úzkém kontaktu je.

Vzhledem k logice projektové podpory se předpokládá, že většina knihoven zapojených do KA Akcelerátor se předtím účastnila i KA Inkubátor, není to ale podmínkou (například v případě, kdy daná knihovna je již z jiných zdrojů obeznámena s přístupy designového myšlení).

Cílem případových studií je popsat průběh podpory, změřit změnu, která v podpořených knihovnách v důsledku projektu nastala, ověřit její příčiny a vyhodnotit její beneficiary.

- Sběr dat u primární cílové skupiny probíhá postupně: před zahájením KA Akcelerátor, v jejím průběhu a po ukončení podpory. Data jsou sbírána formou pozorování na místě, dotazníkovými šetřeními, fokusními skupinami, rozhovory, apod. dle individuálních potřeb akcelerovaného "projektu".
- Sekundární/projektová data jsou k dispozici průběžně, zejm. se týkají formy, rozsahu a podmínek dlouhodobé podpory (využití individuálního mentoringu), apod.
- Z primárních a sekundárních dat je prováděna kvalitativní syntéza zjištění, která je zpracována **do připravené struktury případové studie** za každou z knihoven podpořených v KA Akcelerátor tak, aby byly případy vzájemně srovnatelné.

Tyto případové studie vstupují jako datový zdroj do vyhodnocení celkové úspěšnosti projektu, kdy budou následně analyzovány jako celek:

- pro vyhledání opakujících se vzorů a podmínek nutných k úspěchu přístupu knihovny k inovacím;
- pro identifikaci nejčastějších bariér a rizik;
- pro zjištění, jaký je dopad na sekundární CS, uživatele knihovny, komunitu.

Změny v metodologii evaluace oproti EP:

- V KA Akcelerátor jsou na základě podnětů a potřeb knihoven podporovány nejen služby, ale i změny systémového charakteru. Sběr dat během a po ukončení podpory je tím prováděn individuálně odlišně tak, aby naplnil potřeby případové studie. Plánovaně jednoduchý není ani přístup ex-post datům, protože většině akcelerovaných projektů byla prodloužena možnost podpory až do konce projektu CIDES (mj. také v souvislosti s krizovým stavem vyhlášeným v ČR od první poloviny března, kdy je znemožněno organizovat setkání, cestovat i konzultovat jinak než online) a část akcelerovaných projektů má naplánovány návazné a dále rozvíjející aktivity, takže nejsou ukončeny.
- V KA Konference bylo přistoupeno k testování složitějších formátů, než je pouze pro konference typické jednodenní setkání postavené na frontálním přednesu. Tomu odpovídá i náročnější přístup k vyhodnocení, kdy nestačí jeden plánovaný dotazník. Zpětná vazba byla sbírána zvlášť jako okamžitá pro workshopy, zvlášť pro konferenci a následně je využíván ex-post dotazník pro testování dopadů inovativní “Trojkombinace nástrojů: zážitek - přednáška - diskuze”.

2. Zhodnocení procesních evaluačních otázek

V této kapitole je zhodnoceno plnění EO, které dle EP projektu (evaluační matice) náleží v oblasti procesní evaluace do PEZ5.

2.1. EO2 Do jaké míry je projekt realizován v souladu s plánem a předpoklady?

Z hlediska plánovaného průběhu projektu a jeho očekávaných výstupů projekt **probíhá v souladu s plánem v možnostech krizového stavu vyhlášeného v ČR v první polovině března 2020 dle Krizového zákona, který zásadně omezuje pohyb a setkávání osob, uzavřel partnerské knihovny, omezil činnost spolupracujících stakeholderů a umožňuje pouze online spolupráci, kterou bylo třeba ze dne na den nastavit, technicky zprovoznit a testovat**. V posledních dnech dubna byla ze strany poskytovatele podpory (MPSV, ŘO OPZ) vzhledem k finančním možnostem projektu (ušetření části finančních prostředků v různých kapitolách rozpočtu) schválena žádost o prodloužení realizace projektu o 1 měsíc (v návaznosti na přesun těchto ušetřených finančních prostředků do kapitoly mzdových nákladů), která umožní kvalitnější dokončení projektu v současném režimu omezujícím obvyklý pracovní výkon (online spolupráce při práci z domova, v ze dne na den měnících se společenských podmínkách, není a ani nemůže být stejně efektivní, jako práce ve standardních podmínkách).

Přes výše uvedené v projektu nedošlo k žádným zásadním změnám ve smyslu vyřazení či vzhledem k rozsahu projektu významného omezení klíčové aktivity, ani není očekáváno nezpracování plánovaných výstupů. Projektový tým pracuje ve svých maximálních možnostech a závěrečná fáze ukončování projektu aktivně probíhá.

2.1.1. Detail k průběhu jednotlivých KA

KA01 Skauting

Aktivita probíhala od zahájení projektu s kulminací na přelomu let 2018/2019. Následně byla místo ukončení, oproti projektové žádosti, rozšířena a v souvislosti s tím i prodloužena. V současné době probíhají a do konce realizace projektu budou, v návaznosti na plnění hodnot monitorovacích indikátorů (80500) *Počet napsaných a zveřejněných analytických a strategických dokumentů* a (69301) *Počet experimentálně či kvazi-experimentálně ověřených nových nástrojů*, probíhat následující práce:

- byl zpracován odborný článek v anglickém jazyce, předložený do hodnotícího procesu k publikaci v recenzovaném časopise **Library & Information Science Research** (ISSN: 0740-8188), název článku **“Stimulators and Barriers Towards Social Innovations in Public Libraries: Qualitative Research Study”**.
- pokračování KA Skauting 2018/2019/2020 - nedělají se další přímé návštěvy v knihovnách, ale jsou oslovovány cíleně tematickými články na blogu. Osobní oslovení emailem na základě tématu, která je zajímaví, vždy posílá email s newsletterem člověk

- z týmu, který příjemce emailu osobně zná. Databáze kontaktů je otevřená, jednotliví členové týmu ji rozšiřují na základě osobních kontaktů z různých akcí.
- pokračování skautingu probíhalo také ve formě fokusních skupin s cílem doplnění předchozích zjištění z výzkumu o bariérách inovací v knihovnách, zmapování strategií pro překonávání bariér a ideace opatření pro podporu inovací v knihovnách.
 - Výzkumně orientovaná diskuze ve fokusní skupině na téma **práce s mládeží (13 - 25 let)** probíhala v prosinci 2019 prostřednictvím uzavřené facebookové skupiny. Každý týden byly účastníkům položeny 1-2 otázky, na které ve skupině odpovídali prostřednictvím tzv. lekce sociálního učení.
 - V lednu 2020 probíhala metoda fokusní skupina v on-line formě a k získání informací k tématu **Podpora čtenářství Romské mládeže**, před plánovaným workshopem. WS se nakonec z důvodu vyhlášení nouzového stavu vládou musel uskutečnit formou webináře.
 - aktuálně stále probíhá 2019/2020 šetření (online dotazník) k sesbírání příkladů dobré praxe pro **Mapu sociálních inovací v knihovnách ČR**. Mapa již byla zveřejněna na webu a byla představena na závěrečné projektové konferenci. V současné chvíli obsahuje cca 20 knihoven a jejich co nejvíce komunitní služby, včetně kategorizace, je průběžně doplňována (<https://codokaze.knihovna.cz/>).

KA02 Inkubátor pro sociální inovace v knihovnách

Aktivita je v současné chvíli úspěšně ukončena vzhledem k plánovanému rozsahu, proběhly čtyři inkubační běhy (Praha 2018, Brno 2018, Karlovarsko 2019, Ústecko 2019).

Probíhá její vyhodnocování, byl rozšířen sběr ex-post zpětné vazby na III. a IV. běh vzhledem k nízké response-rate na první dotazník (využití možnosti návaznost otázky na dotazníkové šetření zaměřené na využití nových nástrojů).

Tým dále na žádost knihoven přepracoval základní koncept Inkubátoru tak, aby byl šitý na míru jedné knihovně, v jejímž prostředí bude přímo probíhat.

Vzniká rozsáhlý eLearningový kurz zaměřený na design služeb v knihovnách pro zvýšení udržitelnosti této KA.

(Více viz [dopadové evaluační otázky](#))

KA03 Akcelérátor sociálních inovací v knihovnách

Aktivita Akcelérátor začala být připravována v polovině roku 2018 a od té doby se průběžně vyvíjí. Potvrdil se úvodní poznatek zmiňovaný v předchozích evaluačních zprávách, že nepůjde o dva samostatné ohraničené akcelerační bloky (byl plánován podzim 2018 a podzim 2019 s 5ti a 5ti projekty), ale o průběžné vstupování projektů do akcelerační podpory. Ačkoliv akvizice projektů již byla ukončena, jejich podpora reálně stále probíhá a v některých případech bude trvat až do konce projektu, dle kapacit týmu CIDES (viz [Harmonogram](#) projektu), a také v návaznosti na dopady nouzového stavu vyhlášeného v ČR dle Krizového zákona v březnu 2020.

Náročnost podpory akcelerací jednotlivým knihovnám je obsahově širší a kapacitně náročnější, než bylo plánováno v projektové dokumentaci. Knihovny jsou designovému myšlení a designovému procesu otevřeny/uzavřeny různou měrou, zabývají se nejen řešením jednotlivých služeb, ale především rozvojem vlastního prostředí a postavení knihovny v místní

komunitě, takže jim nelze pouze nabízet experty na řešení konkrétních témat, ale je nutné je zvolna mentorsky vést celým procesem s trvalým zapojením člena týmu CIDES a v závěru také překonáním bariér nucené online spolupráce v nestandardních podmínkách.

V době zpracování této PEZ je uzavřena (a vyhodnocena) podpora v 8 akcelerovaných projektech a jsou zpracovány jejich **případové studie**. Podpora v dalších 3 akcelerovaných projektech probíhá, nebo je dokončováno jejich vyhodnocení. Detailně je tato KA v této PEZ vyhodnocena v kapitole u [zhodnocení dopadových EO](#).

KA04 Konference o sociálních inovacích v knihovnách

První část aktivity, vztahená ke Konferenci I byla zhodnocena v PEZ1 (proběhla na začátku února 2018 v Brně). Konference II proběhla na konci ledna 2019 v Praze a byla vyhodnocena ve sloučené PEZ3a4. V průběhu období hodnoceného v této PEZ úspěšně proběhla **závěrečná Konference III** (na začátku února 2020 v Brně).

Závěrečná konference byla největší co do rozsahu i počtu účastníků. Trvala tři dny, přičemž předkonferenční den obsahoval čtyři workshopy (typ zážitkový, typ zahraniční a typ vyzkoušejte si), během konferenčního dne bylo předneseno 13 příspěvků, a pokonferenční den nabídl další dva celodenní vzdělávací workshopy a jeden kratší “vyzkoušejte si” workshop.

Během zážitkového workshopu s názvem *Romské děti a mládež v knihovnách* byl podruhé testován více na praxi zaměřený styl předávání informací s ambicí dosažení změny v myšlení účastníků (více viz [zhodnocení dopadových EO](#)).

Ze zážitkového workshopu a třetí konference byly zpracovány články na projektový web, včetně fotografií a videa:

- <https://kisk.phil.muni.cz/aktualne/aktuality/vystupy-z-workshopu-zazitkovy-workshop-romska-mladez-v-knihovnach>
- <https://kisk.phil.muni.cz/aktualne/aktuality/ohlednuti-za-konferenci-socialni-inovace-v-knihovnach-2020>

Veřejně dostupné zde jsou také prezentace řečníků a další materiály.

Další složkou této KA, která se v projektu ukázala jako klíčová, je budování komunity, včetně účasti na odborných knihovnických akcích a poskytování odborné podpory i mimo hlavní projektové aktivity:

Odborná a široká komunita

Projekt se podstatně více, než jak vyplývá z projektové dokumentace, trvale a i nyní ke konci projektu věnuje vytváření komunity (networkingu a celkově vytváření partnerských vazeb s knihovnami a knihovnicí, experty, stakeholdery) **a získávání podpory pro projektové aktivity a jeho cíl.**

Komunikace projektu je postavena především na osobní bázi (jednání one-to-one, návštěva osobně přímo v knihovně, týmová schůzka s expertem), v době nouzového stavu jsou využívány online platformy (např. google meets, jitsi, ad.). Rozsah těchto jednání/konzultací je zcela mimořádný. V současné chvíli jde o setkávání a konzultace s více než sedmdesáti odborníky.

Oproti období zahájení projektu, kdy bylo vytvoření sítě prioritou, a následně v průběhu projektu šlo především o její kultivaci a znalostní vytěžení, tak v závěru projektu se více pracuje **v oblasti udržitelnosti, předávání témat a získávání příslibů na navazující spolupráci** - příklady:

- Mapa sociálních inovací, (web) *Co dokáže knihovna*, se bude předávat po skončení projektu Kateřině Nekolové z Národní knihovny;
- skupinka *Udržitelnost v knihovnách* pracuje na přípravě tematického bloku pro největší pravidelnou knihovnickou konferenci Knihovny Současnosti 2020, a na tématu udržitelnosti jako na komunikačním tématu pro rok 2021 a využívá navázané spolupráce s OSN;
- akcelerovaný projekt *Ověřeno* vycházející původně z Inkubátoru, je v rukou Ondřeje Hudečka z Městské knihovny v Praze a dá se očekávat další spolupráce s KISK MU;
- téma akcelerovaného projektu *Dobrovolnictví v knihovnách* nese Eva Vodičková v rámci podsektory SKIPu;
- akcelerovaný projekt Knihovna pro Bezbariérové Brno pokračuje i po ukončení podpory z projektu CIDES, nositelem zůstává Knihovna Jiřího Mahena v Brně zastoupená Evou Vojtíškovou, která se tomu chce dál věnovat a udržuje spolupráci s Poradním Sbořem pro Bezbariérové Brno.

Tyto návaznosti na dokončené projektové aktivity lze považovat za zásadní úspěch projektu a důkaz, že zacílení podpory bylo správné.

Projektový tým aktivně vyhledává a využívá ke komunikaci o projektu vůči okolí příležitosti organizované mimo projekt, jako jsou odborné konference a setkání organizací v tématu knihovnictví (detailně viz kapitola [Publikační aktivity a prezentace projektu vůči veřejnosti](#)).

Uzavřená facebooková skupina “Komunitní knihovna”

Projektový tým inicioval na FB vznik neformální komunity knihovníků, kteří se snaží vytvářet a nabízet služby, programy a aktivity se sociálním přesahem (téma designu a sociálních inovací) a/nebo myslí na komunitní roli své knihovny (téma komunitní knihovny). V současné chvíli odebírá příspěvky a účastní se diskuzí 195 členů skupiny.

Ve skupině také probíhalo připomínkování *Koncepce rozvoje knihoven v České republice na léta 2020 - 2027 s výhledem do roku 2030* (materiál MK ČR).

Redesign days pro knihovníky a studenty knihovnictví

Přednášky dvou zahraničních expertů. **Bridgette Engeler** z australského Melbourne, která zaměřila svou přednášku na *future studies* a *strategic foresight* v souvislosti s veřejnými knihovnami. Druhým expertem byl **John Jung** z knihovny v Chicagu, jehož přednáška byla o *spekulativním designu* ilustrovaným jeho samotnou praxí z knihovny. Obě přednášky proběhly vzhledem k aktuálnímu (nouzovému) stavu online, a to na platformě Google Meet.

eLearning Komunitní knihovnou krok po kroku

Nad rámec závazku projektových výstupů byl vytvořen a otestován rozsáhlý eLearningový kurz (15 hodin vzdělávání) pro knihovníky pod názvem “**Komunitní knihovnou krok po kroku.**” Tento kurz je komplexním průvodcem a metodickou pomůckou pro všechny knihovníky a zájemce, kteří i po ukončení projektu budou mít zájem se dále vzdělávat v tomto tématu a aplikovat jeho přístup ve své knihovně.

2.1.2. Změny v harmonogramu projektu

V aktuální fázi projekt CIDES probíhal s očekávanými i neočekávanými změnami v harmonogramu:

- Prodloužila se doba podpory projektů knihoven v KA3 Akcelerátor individuálně až do konce projektu, což způsobilo jak sloučení 3 a 4 průběžné evaluační zprávy, tak také posunutí PEZ5, aby již byly dokončena část akcelerovaných projektů k vyhodnocení.
- V první polovině března 2020 byl v ČR vyhlášen nouzový stav dle Krizového zákona se zákazem pořádání skupinových akcí a omezením činnosti organizací, což silně ovlivnilo jak chod projektu (nařízení práce z domova zaměstnancům Masarykovy univerzity, kteří jsou členy projektového týmu), tak fungování jeho partnerů (uzavření knihoven a podstav zaměstnanců při následném otevření, kdy vzhledem k věkovému průměru patří značná část zaměstnanců knihoven ke skupinám vysoce ohroženým koronavirem, nebo musí zůstat doma na OČR). Ovlivněny tím byly všechny dílčí kroky dokončování jednotlivých aktivit (např. nutnost přepracování workshopů a dalších aktivit připravených pro realizaci na živo do formy webinářů a online diskuzí, apod.).
- Na konci dubna byla ze strany ŘO OPZ schválena žádost o prodloužení realizace projektu o 1 měsíc (bez navýšení rozpočtu). Tento čas bude projektovým týmem využit zejména k smysluplnému ukončení spolupráce s partnery v Akcelerátorech a ke kvalitnímu dokončení navazujících výstupů.

Aktualizovaný harmonogram projektu CIDES k 4/2020

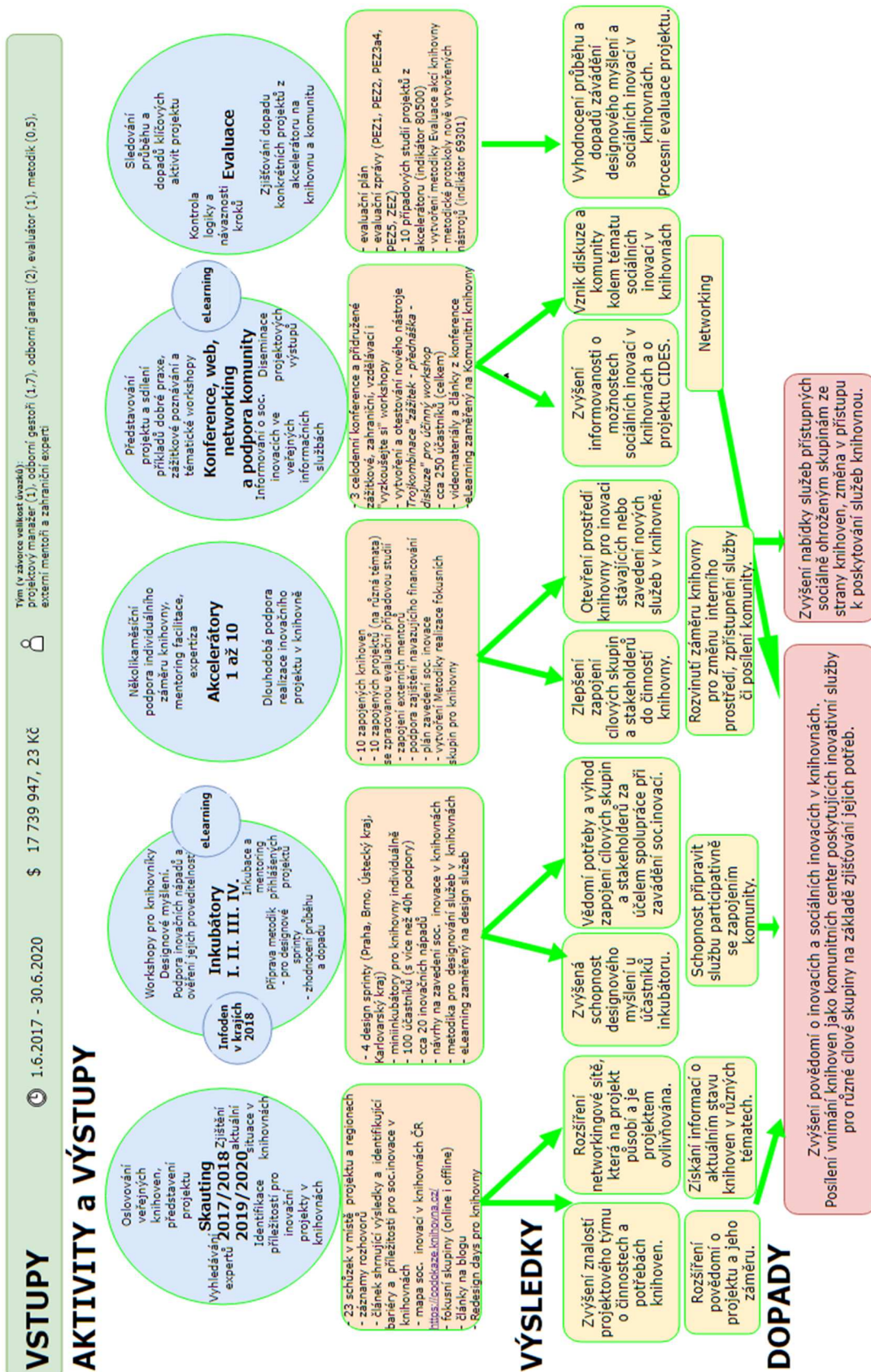
	KA1 - SCOUTING	KA2 - INKUBÁTOR	KA3 - AKCELERÁTOR	KA4 - KONFERENCE	KA 5 - EVALUACE
6/2017	Mapování stavu				
7/2017	prostředí v knihovnách				Evaluační plán
8/2017	Vyhledávání slibných				
9/2017	inovačních nápadů,			Přípravy obsahu,	
10/2017	projektů a osob			domlouvání expertů,	
11/2017	Analýza dat, formulace			příprava webu,	
12/2017	zjištění ze scoutingu.	Příprava Inkubátoru		konference a	
1/2018	Zpracování výstupů.	vytvoření metodik		workshopů	PEZ1 - procesní
2/2018		pro designové sprinty		Konference 2017 (I)	(8m realizace projektu)
3/2018		"Infodny" v krajích		vyhodnocení	(t: ZoR II. k 31.3.2018)
4/2018	průběžný				
5/2018	scouting	Inkubátor 2018 (I + II)			
6/2018		(Praha, Brno)			
7/2018		vyhodnocení	příprava Akcelerátoru		PEZ2 - po Inkubátoru
8/2018		ex-post vyhodnocení		Přípravy obsahu	2018 (I a II)
9/2018				Domouvání expertů	(t: ZoR III. k 30.9.2018)
10/2018			Průběžný Akcelerátor	Zajištění Pragulic	
11/2018			(Jundrov)	Akvizice účastníků	
12/2018			(KoBB)	Workshopy, přednášky	
1/2019			(Ověřeno)	Konference 2018 (II)	
2/2019			(Třinec)	vyhodnocení	
3/2019		příprava Inkubátoru	(Litvínov)		
4/2019		identifikace lokalit	(FabLab Ústí)		
5/2019		vytvoření metodik	(Udržitelnost)		
6/2019		Inkubátor 2019 (III + IV)	(Husovice)		
7/2019		(Karlovy Vary, ÚnL/Lit)	(Mladí Romové)		Spojená PEZ3a4
8/2019		vyhodnocení	(Mládež)		Inkubátor III a IV, AKC
9/2019	vědecký článek		(Dobrovolnictví)		(t:ZoR V k 30.9.2019)
10/2019	fokusní skupiny				
11/2019					
12/2019	dotazníkové šetření		průběžné vyhodnocení		
1/2020		ex-post vyhodnocení		Konference 2019 (III)	
2/2020			ukončení a vyhodnocení	vyhodnocení	
3/2020			prvních akcelerátorů		PEZ5
4/2020		dokončení metodiky			AKC, Konf., ex-post INK
5/2020	popis nových nástrojů	popis nových nástrojů	dokončení akcelerátorů	popis nových nástrojů	(t: 15.5.2020, příloha ZZoR)
žád.prodl. 6/2020	zprac. dokumentů	zprac. dokumentů	celkové		nástroje, dokumenty
admin. 7/2020			zhodnocení AKC		ZEZ
projektu 8/2020			nástroje, dokumenty		(t: ZZoR)

Předchozí verze harmonogramů, z EP, PEZ2, PEZ3a4 viz [Příloha 1](#)).

2.1.3. Revize teorie změny

Aktualizovaná Teorie změny projektu (4/2020)

Komentář evaluátora k aktualizaci Teorie změny projektu:

Původní teorie změny projektu byla aktualizována, aby lépe reflektovala jeho reálný vývoj. Nynější úpravy se týkají především popisu aktivitami dosažených výstupů, do formulace výsledků bylo zasaženo minimálně. Projekt se více než plánovaně věnuje kromě intenzivní podpory knihovnám také výzkumné a metodické činnosti:

KA Skauting byla oproti původnímu záměru realizována v různých metodických přístupech po celou dobu realizace projektu, čímž zvyšovala znalost aktuálního prostředí knihoven u členů projektového týmu v potřebných tématech. Byla otestována forma online fokusních skupin pro získání informací ke specifickým tématům od odborníků napříč republikou.

KA Inkubátor rozšířila svoji realizaci a výstupy o formu *individuálního inkubátoru* realizovaného individuálně v jedné a pro jednu knihovnu (na rozdíl od standardního běhu Inkubátoru, který obsahuje týmy z různých knihoven v interakci na jednom místě).

Navíc byl vytvořen kurz designování služeb „Lepší služby“ formou eLearningu, o který projevila eminentní zájem řada knihovníků, kteří vstoupili s projektem do kontaktu.

<https://kisk.thinkific.com/courses/lepsi-sluzby>

A také nástroj ve formě sady metodických listů pro designování služeb knihoven.

KA Akcelerátor navíc vytvořila a otestovala metodiku Fokusních skupin pro knihovny (probíhajících za přítomnosti účastníků i v online formě). Otestovala také Metodiku evaluace akcí knihovny.

KA Konference rozšířila svou plánovanou realizaci tří konferenčních dnů o přidružené workshopy v několika metodických formách, které probíhaly pro zájemce z řad knihovníků ve dnech navazujících před a po konferenci. Byl vytvořen a dvakrát otestován nový nástroj Trojkombinace “zážitek-přednáška-diskuze” pro účinný workshop.

Navíc byl vytvořen kurz ve formě eLearningu “Komunitní knihovnou krok po kroku”.

<https://kisk.thinkific.com/courses/komunitni-knihovna>

KA Evaluace navíc vytvořila Metodiku evaluace akcí knihovny jako praktickou příručku k provádění evaluací pro využití knihovníky. Navíc byly vytvořeny také metodické protokoly k jednotlivým ověřeným novým a inovovaným nástrojům, které v projektu vznikly (indikátor 69301).

Celkově lze konstatovat, že **logika projektu je i v období jeho ukončování jasná a jeho záměr vhodně zapadá do potřeb prostředí.**

2.1.4. Vývoj hodnot indikátorů

Hlavní indikátory - povinná cílová hodnota	Název/číslo	Vstupní hodnota	Cílová hodnota	Hodnota dosažená k 30. 4. 2020	Typ indikátoru
	(60000) Celkový počet účastníků	0	146	118	Výstup
	(69301) Počet experimentálně či kvazi-experimentálně ověřených nových nástrojů	0	10	2	Výstup
	(80500) Počet napsaných a zveřejněných analytických a strategických dokumentů (vč. evaluačních)	0	17	14	Výstup

Dosavadní plnění hodnoty indikátorů 69301 a 80500, již dokončené dokumenty a nástroje (některé detailně popsané v samostatných [přílohách](#) k EZ):

Dokumenty:

interní číslování	název
80500_01	Evaluační Plán projektu s vyhodnocením logiky plánované realizace
80500_02	Průběžná evaluační zpráva 1 s procesním zhodnocením zahájení projektu
80500_03	Průběžná evaluační zpráva 2 se zhodnocením prvního běhu inkubátorů a I. konference
80500_04	Sloučená průběžná evaluační zpráva 3a4 se zhodnocením prvních akceleratorů, druhého běhu inkubátorů a II. konference
80500_05	Průběžná evaluační zpráva 5 se zhodnocením vývoje závěru projektu.
80500_08	Zpráva shrnující výsledky kvantitativního i kvalitativního šetření identifikující bariéry i příležitosti pro sociální inovace v českých knihovnách
80500_10	Evaluační případová studie akcelerovaného projektu knihovna Jundrov
80500_11	Evaluační případová studie akcelerovaného projektu Knihovna pro bezbariérové Brno
80500_13	Evaluační případová studie akcelerovaného projektu knihovna Třinec
80500_14	Evaluační případová studie akcelerovaného projektu knihovna Litvínov
80500_15	Evaluační případová studie akcelerovaného projektu SVKUL Makerspace
80500_16	Evaluační případová studie akcelerovaného projektu Udržitelnost
80500_18	Evaluační případová studie akcelerovaného projektu Podpora čtenářství mladých Romů
80500_20	Evaluační případová studie akcelerovaného projektu dobrovolnictví v knihovnách

Nástroje:

69301_02	Trojkombová nástrojů zážitek-přednáška-diskuze pro účinné workshopy
69301_12	nástroj Knihovna pro bezbariérové město

Další dokumenty a nástroje jsou dokončeny, nebo průběžně dokončovány, a je k nim nyní zpracovávána průvodní dokumentace. Vzhledem k aktuální míře naplnění hodnot monitorovacích indikátorů a dosavadnímu průběhu projektu v souladu s plánem a očekáváními, lze i nadále předpokládat, že cílové hodnoty indikátorů budou během realizace projektu naplněny.

2.1.5. Vyhodnocení rizik projektu

V návaznosti na analýzu rizik, která byla provedena v EP, se v současné době prokázala následující rizika:

7	Projekt pro fázi akcelérátoru počítá s finanční podporou inovace v 10 vybraných knihovnách, která ale není součástí rozpočtu projektu a projekt na ni bude shánět investory do sociálních inovací. Rizikem pro úspěšnou realizaci projektu v jeho původní logické struktuře je, že se finanční prostředky pro podporu implementace 10 sociálních inovací/služeb v rámci akcelérátoru nepodaří sehnat, což ohrozí zavedení nové/inovované služby do praxe.	16 vysoké riziko	4	4	Věnovat dostatek času a personálních kapacit kontaktování potenciálních investorů a jejich zapojení do projektu. Hledat alternativní finanční zdroje pro podporu zavedení inovace/služby z KA Akcelérátor u zřizovatelů knihoven a v grantových výzvách státního rozpočtu. Podporovat knihovny v aktivitách fundraisingu.
---	--	------------------------	---	---	---

Projektům knihoven zařazeným do Akcelérátoru se nepodařilo domluvit investory. Přestože byli osloveni, tak zájem investorů nebyl velký, zejména s ohledem na to, že inovované služby v akcelérátoru nejsou příliš konkrétní, jsou podporovány i projekty zaměřené dovnitř na chod knihovny jako instituce. Ukázalo se ale, že financování pro průběh jednotlivých akcelérátorů není problém, a pro jejich další rozvoj podporuje tým knihovny informacemi o vhodných dotačních titulech.

8	Knihovny jsou z hlediska dynamiky procesů tradiční a stabilní organizace, kde přijímání změn trvá dlouho. I v případě, kdy knihovna se změnou souhlasí a považuje ji za přínosnou, zavedení do praxe vyžaduje značný čas. Projektový tým má opakovanou zkušenost, že se knihovny ozvou se zájmem o účast na aktivitě projektu i pět let po jeho ukončení. Rizikem pro úspěšnou realizaci projektu je jeho celková délka omezená na 3 roky, která nemusí být pro řadu knihoven jako tradičních institucí	12 vyšší střední riziko	4	3	Naplnění úspěšnosti projektu bude zajištěno výběrem takových knihoven do projektových aktivit, které budou mít potenciál požadavky na čas zvládnout a jejich průběžnou podporou v zavádění změn i podporou v diskuzích s jejich zřizovateli. Riziko je ale nutné zvažovat pro oblast upscallingu v případě plošnějšího zavádění inovací.
---	--	----------------------------------	---	---	---

	dostatečně dlouhá doba k zavedení změn.				
--	--	--	--	--	--

Přítomnost tohoto rizika se ukazuje zejména v průběhu KA Akcelérátor a potvrdila se také během zpětné vazby na závěrečnou Konferenci III. Tempo domlouvání spolupráce prostřednictvím akcelérátoru, její realizace a přijetí změn je v prostředí knihoven podstatně pomalejší, než v klasickém business prostředí. Tým projektu se na tuto skutečnost adaptoval a zareagoval výrazným prodloužením spolupráce v KA Akcelérátor oproti plánu.

V závěru třetí projektové konference (tj. v únoru 2020 a projekt byl zahájen v první polovině roku 2017) dostal evaluátor v rozhovorech s účastníky (knihovníky) opakovaně zpětnou vazbu ve smyslu *“My (naše knihovna) jsme se na začátku nezapojili, ale když teď slyšíme, jak to probíhalo a co se udělalo, tak bychom se zapojili rádi.”* Tato zpětná vazba dobře ilustruje knihovny jako tradiční instituce, které se do změn nevrhají bezhlavě a jejichž důvěru je nutné si získat doložitelným úspěšným příkladem, což se ne zcela slučuje s rychlým projektovým cyklem.

Riziko, které nebylo původně identifikováno, ale bylo vyzorováno v průběhu inkubátoru, je opak rizika č. 10:

10	Mezi hodnoty projektu, které mají být propracovány a šířeny mezi knihovny, patří odvaha experimentovat. Cílem je tedy v rámci KA Inkubátor i KA Akcelérátor podporovat i odvážné nápady (zkoušet složitější inovace). Tímto přístupem roste riziko neúspěchu při využití konkrétní inovace v konkrétní knihovně.	8 nižší střední riziko	4	2	Riziko projekt bude předcházet pečlivým posouzením nápadů se zapojením expertů se zkušenostmi z Čech i zahraničními. Zcela neúspěch v zavádění inovativních služeb u partnerských knihoven eliminovat nelze a při cílení na složitější inovace (nevyužití creaming-off efektu) by to bylo kontraproduktivní – v případě vzniku neúspěšných inovací bude projekt zkoumat faktory neúspěchu, jejichž zjištění je stejně cenné, jako zjištění faktorů úspěchu.
----	---	---------------------------------	---	---	---

V první i v druhé vlně Inkubátorů (I. II. III. IV.) se naopak oproti popsanému riziku č. 10 ukázalo, že **ochota experimentovat a zkoušet složitější inovace je u knihovnických týmů velmi nízká**. Ačkoliv se projektový tým snažil od začátku klást důraz na vznik silných prototypů služeb, tak ty, které v průběhu inkubátorů vznikaly, nebyly silné ve smyslu inovativnosti a společenského dopadu. Projektový tým pak po prvním běhu inkubátoru reagoval úpravou metodiky pro druhý běh tak, aby byly vznikající prototypy posíleny. Podařilo se to jen do určité míry - “brněnské” (II.) prototypy byly silnější než “pražské” (I.). Třetí Inkubátor byl na základě průzkumu zájmu knihoven cíleně umístěn do regionu se sociálně vyloučenými lokalitami - “Ústí nad Labem/Louny/Litvínov (III.)” a do “Karlovy Vary (IV.)”, ale ani zde nebyla odvaha experimentovat výrazná.

V návaznosti na neochotu experimentovat se složitějšími inovacemi v Inkubátorech a nutnost podporovat v Akcelérátorech i interní změny v knihovně (např. posilování komunikace a týmové práce, reflexe souhrnu akcí knihovny vůči jejím kapacitám, rozvoj pracovního

prostředí, rozvoj výzkumných a komunikačních dovedností vůči návštěvníkům, apod.) jako první krok k zavádění změn pro CS, a také podporovat změny společenské povahy (např. ověřování informací, přístup k bezbariérovosti, ad.) se projevilo **riziko obtížného sběru dat pro měření dopadu na CS** proto, že nejsou přesně specifikovány vytvořením jedné konkrétní služby pro konkrétní CS (tak jak bylo pro akcelerátory teoreticky plánováno při přípravě projektu). Při sběru dat a zpracování případových studií se s tím tým vypořádal identifikací primárních a sekundárních příjemců podpory a kvalitativním popisem dosažených změn (viz případové studie).

2.2. EO3 Jaké (očekávané i neočekávané) faktory podpořily úspěšnou realizaci projektu?

Pozn.: postupem let realizace projektu se z neočekávaných faktorů staly očekávané, proto jsou sloučeny. Některé faktory přetrvávají po celou dobu realizace projektu, přehled byl aktualizován v dubnu 2020.

- **Interní faktory úspěšné realizace (tým, příjemce dotace)**
 - flexibilita týmu při nutnosti změnit strategii a formáty podpory v návaznosti na vývoj potřeb u partnera (spolupracující knihovny).
 - schopnost přizpůsobit se změněné situaci v době nouzového stavu vyhlášeného v ČR dle Krizového zákona v první polovině března 2020, převedení agend do online prostředí, ochota testování virtuálních formátů setkávání, schopnost pracovat s novými technologiemi, ad.
 - výběr kompetentních členů projektového týmu a to včetně schopnosti reagovat na nutné změny na pozicích (fluktuace způsobená odchody na mateřskou dovolenou, stěhování, změnou zaměstnavatele, ad.)
 - schopnost týmové i samostatné práce u všech členů týmu
 - ochota všech členů týmu pracovat v širších souvislostech nad rámec pracovní náplně dané popisem projektu bez navýšení finančního ohodnocení za odvedenou práci.
 - vysoká různorodost týmu, která značně zvýšila jeho dosah a možnosti ve využívání sociálního kapitálu jednotlivých členů týmu (například pro zapojování mentorů, expertů, knihoven, apod.)
 - vytvoření funkční sítě kontaktů, které se projekt aktivně věnoval v průběhu celého projektu, vede i k neplánované, ale užitečné spolupráci (např. podíl na tvorbě *Koncepce rozvoje knihoven v České republice na léta 2020 - 2027 s výhledem do roku 2030*).
 - zapojování studentů do podpůrných aktivit projektu navyšuje kapacity týmu a přímo přispívá ke zvýšení kvality realizace, naopak spolupráce členů týmu na výuce KISK přináší obohacující pohledy na problematiku.
 - dlouhodobá podpora a aktivní účast vedení KISK MU na aktivitách projektu
 - dobrá spolupráce se zázemím MU (např. dobře funguje propojení klíčových aktivit a plánování financí, tj. spolupráce s administrativou univerzity) a se zázemím partnera Knihovny Třinec.

- **Externí faktory úspěšné realizace (prostředí, spolupráce partnerů)**
 - správné načasování projektu vzhledem ke stavu prostředí
 - projekt se svojí realizací přesně střelil do období, kdy knihovny cítí potřebu změny (ta je také formulovaná Konceptcí rozvoje knihoven), knihovníci to vnímají a většina z nich je otevřena nabízeným inovativním myšlenkám a postupům.
 - efektivní využití spolupráce se zahraničními i českými odborníky - postupné vytvoření dobré sítě kvalitních expertů, kteří s projektem a KISKem dlouhodobě a spolehlivě spolupracují
 - využití kapacit týmu k udržení osobního přístupu - oslovování prostředí individuálně (osobní emaily s pozvánkami apod.) ne hromadně.
 - podařilo se navázat na důvěru KISKu u odborné knihovnické veřejnosti a obhájit ji - projektový tým se nemusí nikam vnučovat, na zasedání odborných panelů je aktivně zván (např. Komunitní sekce SKIPu, knihovnické konference, kulaté stoly, apod.), dostává z prostředí informace o změnách, týmem oslovení externí experti reagují na pozvánky.
 - v průběhu realizace projektu se podařilo vybudovat a udržet dobré renomé projektového týmu v knihovnické obci, v závěru projektu se toto kladné přijetí stakeholdery ukazuje jako velmi prospěšné (při jednáních o předávání výstupů a získávání zpětné vazby na jednotlivé aktivity), viditelně se projevilo také na průběhu a zpětné vazbě k závěrečné konferenci projektu.

2.3. EO4 Jaké překážky bylo nutné v realizaci projektu překonat?

- Nečekanou bariérou realizace, která významně ovlivňuje ukončování projektu, je vyhlášení nouzového stavu v ČR z 12. 3. 2020 dle Krizového zákona, který omezuje vycházení z domu a **fakticky znemožňuje**:
 - konání akcí (např. naplánovaných workshopů, expertních výjezdů do partnerských knihoven, příjezd domluvených zahraničních expertů, ad.),
 - osobní pracovní setkání s experty (např. pro rozvoj tématu leadershipu, konzultace obsahů eLearningu přítomným testerem, ad.),
 - pracovní porady týmu v prezenční formě, konzultace peer-to-peer (zaměstnancům byla a stále je nařízena individuální práce z domova),
 - činnost knihoven jako partnerů projektu, které byly uzavřeny a současně došlo k omezení dosažitelnosti jejich zaměstnanců i leaderů (z důvodu práce z domova, nástupu na OČR po uzavření škol k zajištění péče o děti, karantény, apod.),
 - apod.

Projekt byl ze dne na den donucen čelit výzvě převést veškeré končící aktivity, u kterých to bylo možné, do online prostředí. Ze značné části se to podařilo, např. více kapacit nad plán bylo věnováno přípravě dvou kurzů eLearningu, ne ve všech dílčích aktivitách to ale bylo možné (např. zrušení podpory akcelerátorem v knihovně Klatovy z personálních a provozních důvodů, ad.)

 - v praxi se jako zásadní bariéra práce v online prostředí ukázaly i nedostatky ve

využívání technologií, resp. pomalý internet, a to jak u účastníků webinářů, tak při masové nutnosti práce z domova a jednání formou videokonferencí.

Lze pozorovat pokles obvyklé pracovní efektivity (ať způsobený zbrzděním spolupráce a komunikace celkově, nebo zapojením členů týmu do dobrovolnických a společensky prospěšných aktivit navázaných na řešení celospolečenské krize, nebo vynucenou péčí o děti po uzavření škol, školek a dětských skupin, či v nezanedbatelné míře i zdravotními komplikacemi ať již v návaznosti na epidemii koronaviru COVID-19 či jiné související příčiny).

- kromě interního projektového týmu zasáhly tyto bariéry i personální a mzdové oddělení MU jako zaměstnavatele, tj. nutnou administrativu (např. vzhledem k prodlužování projektu, ukončování pracovních smluv, vyúčtování výdajů, ad.) obecný chod univerzity se stal mnohem složitějším.
- Některé překážky realizace projektu zůstávají po celou dobu jeho trvání obdobné, zejména jde o:
 - vytíženost zaměstnanců knihoven (zvláště ti aktivnější zaměstnanci nemají čas), nutnost zajištění běžného provozu knihovny (omezená možnost účastnit se akcí, které trvají déle než den.)
 - velká konkurence akcí, kterých se knihovníci účastní (v oboru je mnoho českých i zahraničních konferencí, pracovních skupin navázaných na nejrůznější iniciativy, seminářů, tematických setkání, apod.)
 - všechny kroky spolupráce trvají déle, než by pravděpodobně trvaly v business prostředí - tempo domlouvání a provádění aktivit s knihovnami je pozvolné.
- Projekt se při podpoře sociálních inovací v knihovnách v praxi střetává s nižší motivací zajímat se o toto téma, protože není přímo navázané na denní benefity knihovny. Zaměstnanci knihoven jsou často zahlceni řešením základnějších věcí spojených s fungováním knihoven (provoz, rekonstrukce, přechody na nové IT systémy, GDPR, ad.) Sociální inovace a služby v knihovnách je téma, které obecně v knihovnictví silně zaznívá, ale lokální knihovny nic nenutí jej doopravdy řešit. Ochota věnovat tomu veškeré potřebné zdroje tak vždy musí vycházet z vnitřní motivace knihoven, nikoliv z nějakých externích faktorů. Ochotě knihoven postavit sociální inovace do popředí zájmu také nenahrává systém vykazování dopadů knihoven postavený pouze na kvantitativních ukazatelích (počet výpůjček, počet čtenářů, počet návštěvníků akcí, apod.) a přístup zřizovatelů, kteří společenskou roli knihovny často nevnímají a podceňují.
- S knihovnami projekt pracuje na jiné úrovni, než očekával (citelně se to projevuje ve většině Akceleratorů a v typu řešených problémů v Inkubátorech). Nelze dělat sociální inovace někde, kde spolu nekomunikuje vnitřní pracovní tým, zaměstnanci nejsou spokojeni s ohodnocením své práce a na řešení stávající agendy a akcí je jich málo. Proto klade projektový tým při akceleraci projektů a v průběhu Inkubátorů tolik důrazu na systémové změny v knihovnách a v konečném důsledku se nedaří v očekávané míře dostávat se přímo k návštěvníkům v cílových skupinách sociálně vyloučených.

3. Zhodnocení dopadových evaluačních otázek

V této kapitole je zhodnoceno plnění dopadových EO, které dle EP projektu (evaluační matice) náleží v oblasti dopadové evaluace do PEZ5.

3.1. EO7 Vedla u knihoven účast v KA Inkubátor k většímu zapojení a spolupráci se stakeholdery?

Z předchozích vyhodnocení (viz EO6 v PEZ3a4) lze konstatovat, že Inkubátor ve formě pětidenního mentorského programu trvajících několik týdnů, kdy mezi jednotlivými setkáními je prostor pro výzkum a cílem je tvorba prototypu, se pro osvědčil pro **zvýšení schopnosti účastníků designově myslet**, a tito jsou také **schopni za pomoci konkrétních metod inkubátoru nahlížet na budoucí podobu služby, získat a analyzovat data, na nichž pak vystavují prototyp budoucí služby (immediate impact)**.

Druhou oblastí, kde byl z logiky obsahu Inkubátoru žádoucí posun, je větší **zapojení a spolupráce se stakeholdery** po ukončení Inkubátoru, při dalším provozu knihovny (*long term impact zjišťovaný ex-post*). **Celkově lze konstatovat, že účastníci Inkubátorů získali zkušenosti a zvýšili si sebevědomí pro oslovování cílových skupin a zapojování stakeholderů.**

Metodický postup zjišťování ex-post zpětné vazby na Inkubátory III. a IV.

Pro zjišťování ex-post zpětné vazby na Inkubátory III a IV evaluátor v PEZ3a4, po zkušenosti s vyhodnocením Inkubátorů I a II, doporučoval využití jednoduššího online dotazníku, a tam kde dochází ke změnám, navazující osobní konzultaci obsahující i hodnotící otázky. Vzhledem k propuknutí koronakrize a zákazu cestovat byl využit pro sběr ZV online dotazník (viz [Příloha 2](#)) rozesílaný na konci března 2020, jehož response-rate byla zvýšena využitím ještě návazného samostatného dotazníku zaměřeného na využití nástrojů a doplněného pro relevantní respondenty o možnost zhodnocení Inkubátoru (rozesílaný v dubnu 2020). S částí účastníků bylo také průběžně komunikováno při navazujících konzultacích formou videokonferencí a telefonicky.

Zjištění z ex-post zpětné vazby na Inkubátory III. a IV. k očekávaným výsledkům

Celkově lze ze sebraných dat shrnout, že účastníci Inkubátoru získali dostatek znalostí i metodických podkladů k tomu, aby mohli metodický postup návrhu služby z inkubátoru znovu využít ve své knihovně. Reálné dopady snižují bariéry, mezi nimiž byl opakovaně zdůrazněn *nezájem kolegů zapojit se*, vedle nedostatku času a kapacit.

Účastníkům byla položena otázka *“Jak používáte znalost procesu navrhování služeb nebo znalost některých metod či postupů z Inkubátoru při své práci nadále? Můžete uvést příklad?”* a na ni byly obdrženy následující odpovědi (výběr, citace):

- *V současné době u nás probíhá dotazníkové šetření mezi čtenáři i nečtenáři. Jeho cílem je zjistit, co bychom měli zlepšit, co jim v knihovně chybí a co by je k nám ev. přilákalo. Po vyhodnocení výsledků bychom rádi postupně pracovali na vylepšení služeb, případně, podle možností, zkusili naše služby rozšířit.*
- *Výstupem našeho inkubátoru byla pozice Dramaturga akcí. Během podzimu se podařilo tuto pozici vybudovat a zastává ji jeden ze zástupců týmu.*

- *Inkubátor nám k užítku byl, shodli jsme se na tom s kolegou oba. Chtěli bychom vytvořit webovou stránku pro starosty našeho regionu. S kolegou diskutujeme o obsahu a plánujeme postup. Nejsme rychlíci, protože jsme pracovníě dost vytížení. Určitě se budeme předem dotazovat starostů, jaký druh informací by na webových stránkách ocenili. Otázky pro ně si připravíme, využijeme zde poznatky z Inkubátoru.*
- *Narušilo mi to můj systém práce a moje nejčastější otázka je nyní "Proč?"*
- *Využívám mapu změny - důslednější plánování, zapojení kolegů do plánování a rozhodování, hledání možných bariér.*

Na otázku týkající se **zapojení a spolupráce stakeholderů** "Oproti situaci na jaře 2019 před Inkubátorem, jak a v jaké míře nyní zapojujete zřizovatele, partnery (např. školy, neziskovky, spolky, odborníky) nebo uživatele či občany do činnosti a záměrů knihovny? Vyzkoušeli jste nějaký nový způsob zapojování některé skupiny?" respondenti odpovídali spíše pozitivně. Vykazují snahu stakeholdery zapojovat, ukazuje se ale, že taková změna vyžaduje trpělivost (výběr, citace):

- *Více zapojujeme odborníky. Na letošek jsme měli v plánu tři odborné konference, jejichž součástí je program jak pro odbornou, tak pro laickou veřejnost. Tu první jsme museli odložit, nicméně doufáme, že se nám je povede zrealizovat. Zřizovatel, resp. příslušný politik nám dal záštitu a poskytl i část financí.*
- *Vše se děje pomalu, ale jistě. Uzavření a nespolečné se trochu rozvolnila, ale jak u koho. Navázaly se nové spolupráce, ale chce to čas.*
- *Hlavně v práci s mladými lidmi. Vytváříme pro ně speciální odpočinkovou místnost na základě jejich nápadů a přání.*
- *Ptáme se např. učitelů, co od nás chtějí a potřebují, co od knihovny očekávají, s čím jim můžeme pomoci (zejm. v rámci našeho Poradenského a edukačního centra). Zatím ale velký efekt nemáme.*

V řadě případů program odboural obavy z přímé komunikace se zástupci cílové skupiny (ať v knihovně nebo přímo v jejich prostředí, např. guerillové rozhovory v ulicích) nebo s partnery. V této oblasti se osvědčilo posílení programu o nácvik výzkumných, komunikačních a prezentačních technik. Mimo výzkumné rozhovory se zástupci cílových skupin si týmy měly možnost nacvičit rozhovory s neúčastníky se kolegy, s vlastním managementem, zástupci zřizovatele, s doménovými znalci v místě (pedagogicko-psychologická poradna, učitelé, pracovníci organizace Člověk v tísni a další), telefonické rozhovory s odborníky, testování formou telekonference, aj.

Účastníkům byla položena doplňující otázka přímo na **partnerství**, protože termín "stakeholder" není zatím běžně využíván ("Vytvořili nebo posílili jste v období po Inkubátoru nějaká nová partnerství?"). Respondenti uvedli několik pozitivních příkladů, a také bylo zopakováno zjištění z rozhovorů, že stejně důležitou se pro ně stala kultivace vnitřních vztahů mezi zaměstnanci v knihovně (výběr, citace):

- *Posílili jsme spolupráci s neziskovou organizací Instand, konkrétně v oblasti dobrovolnictví.*
- *Z mého pohledu jde hlavně o vztahy mezi zaměstnanci, na kterých se snažíme pracovat.*
- *Spolupráci jsme navázali v dětském oddělení se sportovním stadionem a divadlem.*

V poslední otázce zaměřené na zpětnou vazbu bylo zjišťováno zda "Došlo od inkubátorových setkávání k nějakému dalšímu vývoji vámi vytvořeného prototypu/navržené služby?" respondenti odpovídali v celém spektru možností od pozitivních po záporné (výběr, citace):

- *Týmově se vytváří manuály organizace akcí, upevňuje se spolupráce v týmu akce a začínají se řešit a plánovat akce dle harmonogramu akcí, požadavku lidí z veřejnosti, požadavků společnosti. Využíváme vytvořenou pozici Dramaturg akcí.*

- *Ano, kolegové pracují na výletu, který se měl uskutečnit v květnu, ale vzhledem k situaci (pozn. nouzový stav kvůli pandemii COVID19), se to musí odložit.*
- *Během inkubátoru vznikl nápad na místnost pro mladé a během Akcelérátoru místnost vznikla. Bohužel zatím fungovala jen měsíc, protože jsme uzavřeni z důvodu nouzového stavu.*
- *Ne, nedostatek času.*

Ve zpětné vazbě ze závěrečné projektové konference se u workshopu “Jsem knihovník - designér služeb” a jeho otázky “Chtěli byste využít některé konkrétní kroky při přípravě služby u vás v knihovně? Které?” vyjádřil jeden z respondentů takto:

- *Po INKUBÁTORU v naší knihovně se mnohé zlepšilo a stále pracujeme na tom, aby se to ještě zdokonalovalo. Stanovili jsme si cíl, který uskutečňujeme celkem úspěšně i komunikace mezi kolegy je o mnoho lepší. Týká se to konkrétně organizace akcí a koordinace. Protože jsme velká knihovna a akce připravuje souběžně několik lidí, byl velký problém v komunikaci. A dále se zaměřujeme na úspěšnost akcí a na to co by si veřejnost přála. Bude probíhat průzkum spokojenosti návštěvníků knihovny.*

Pro zhodnocení dopadů je nutné připomenout, že mezi vlnami Inkubátorů (2018, 2019) došlo k **metodickému posunu v reakci na zjištěné potřeby knihoven**. Inkubátory druhé vlny (2019) byly postaveny hlavně prakticky jako:

- prostředek k vytvoření služeb poskytovaných knihovnou, které mohou fungovat advokačně - jsou potřebné, vzešly od lidí a vznikly s lidmi,
- prostředek k vytvoření něčeho, co může posílit pozici knihovny v obci,
- způsob práce s přehlceností službami,
- NE nástroj k vytváření "něčeho dalšího", ale navazujícího na to, co je,
- něco, co může pomoci strategickému směřování, interní komunikaci a motivaci,
- nástroj navrhování služeb s přímým zaměřením na SDGs, místo naroubování existující služby na co nejbližší cíl.

Hlavním cílem programů v roce 2019 tak bylo zvýšit kompetence účastníků v (re)designu svých služeb a posílit sociální inovativnost a společenský dopad jejich služeb, a dále podporovat partnerství a komunikaci, což se ve většině případů podařilo.

Inkubátory první vlny (2018) byly zaměřeny více edukačně, tj. na vzdělání zúčastněných knihovníků v teorii a krocích designového procesu s důrazem na stavbu nových služeb postupem dvojdiamantu (nástroj).

K osvojení procesu navrhování (designu) služeb došlo zejména na úrovni uvědomění si důležitosti výzkumu mezi stakeholdery (cílové skupiny, potenciální partneři) a experty (subjekty se zkušenostmi v daných oblastech). Dále na úrovni nutnosti iterací výzkumu, ověřování a uživatelského testování, procesu změny a provádění souvisejících, byť malých změn ve svých návrzích/prototypch služeb.

3.2. EO8 Vedla u některých knihoven účast v KA Inkubátor k zavedení nové/inovované služby pro cílové skupiny?

Vzhledem k možnostem projektu pokračovat po Inkubátoru v podpoře Akcelerátorem, byly u knihoven, které v důsledku účasti v Inkubátoru chtěly pokračovat v rozvoji služby, tyto možnosti využity (takže nyní nelze přesně oddělit důsledky podpory v Inkubátoru a Akcelerátoru).

Do Akcelerátoru vstoupily tyto knihovny a projekty z Inkubátorů:

- projekt Městské knihovny v Praze **Ověřeno - deFacto** workshopy a videometodiky určené zejména mladým lidem k rozpoznání fakenews a ověřování informací (vznik na Inkubátoru v Brně - 2018)
- projekt knihovny Třinec - **zapojování cílových skupin uživatelů knihovny**, tj. děti předškolního věku (nečtoucí), děti školního věku (čtoucí), mládež, dospělí bezdětní, rodiče, senioři, sociálně znevýhodnění (uživatelé studoven), sběrem jejich potřeb a očekávání metodou fokusních skupin před vytvářením dramaturgického plánu akcí (vznik na Inkubátoru v Brně - 2018)
- projekt knihovny Litvínov - **vytvoření prostoru s mládeží a pro mládež v knihovně** (vznik během Inkubátoru v Ústeckém kraji - 2019)
- projekt Severočeské vědecké knihovny v Ústí nad Labem **Makerspace - FabLab** jako služba zpřístupňující uživatelům knihovny (zejm. studentům a školám) moderní technologie s potenciálem ovlivnit jejich kariéru (vznik během Inkubátoru v Ústeckém kraji - 2019)
- projekt zapojené krajské knihovny Karlovy Vary - **dobrovolnictví v knihovnách** připravující koordinátora a v důsledku celý tým knihovny na působení dobrovolníků (vznik spolupráce během Inkubátoru v Karlovarském kraji - 2019)
- projekt systémové podpory **přístupu k práci s mládeží (13 až 20 let) v knihovnách** (palčivost tématu identifikována během Inkubátorů v Karlovarském a Ústeckém kraji - 2019).

Plánovaný dopad podpory popsán jako zavedení nové služby v knihovně pro (znevýhodněnou) cílovou skupinu a změřit na ní její využití a důsledky naplněn spíše nebyl, protože původní představa v projektové žádosti o přímé podpoře zavádění nových služeb knihovny pro sociálně znevýhodněné uživatele se ukázala jako nereflektující potřeby knihoven. Knihovny překvapivě často jako první potřebují řešit vlastní interní problémy (např. otázky managementu, firemní kultury, seberealizace, motivace, interní komunikace zaměstnanců, spolupráce napříč týmy a odděleními, nedostatek času společně se potkat, apod.). Je považováno za žádoucí podporovat řešení těchto palčivých oblastí, protože lze tvrdit, že dokud se v knihovně nebudou cítit dobře její zaměstnanci, nebudou se tam cítit dobře ani ostatní lidé, kteří do ní chodí. Neustálé zabývání se interními problémy fungování knihovny a jejího týmu snižuje u knihovníků kapacitu věnovat se uživatelům, obzvláště těm vyžadujícím zvláštní péči.

Pohledem zavádění nové služby pro cílovou skupinu podpora nejvíce ovlivnila z různých směrů **cílovou skupinu "mládež"** (včetně podpory čtenářství romské mládeže). Sekundárně přes téma bezbariérovosti lze očekávat ovlivnění cílové skupiny lidí s hendikepou, matek s

malými dětmi a seniorů. V důsledku se cílových skupin dotýká celkové zvýšení snahy knihoven zjišťovat a reflektovat jejich potřeby a zapojovat je do formulace oblastí činnosti a přípravy akcí v knihovnách.

Jako bariéra ve vývoji služeb s dopadem na „užší cílové skupiny“ se ukázala představa managementu i řadových zaměstnanců o **důležitosti prezentace „statistických ukazatelů“** (zejména zřizovateli, ale také ostatním knihovnám). Pokud navrhovanou změnu, byť by byla sociálně-inovativní, není možné doložit růstem statistického ukazatele v míře odpovídající nasazení pracovníků (časové dotaci), je nezajímavá. Dokonce i v případech, ve kterých statistické ukazatele nejsou směrodatné pro rozhodování zřizovatele (např. o rozpočtu), panovalo mezi účastníky silné přesvědčení o tom, že meziroční snížení statistických ukazatelů (např. „počet účastníků vzdělávacích akcí knihovny“ nebo „počet výpůjček“, ad.) by bylo (např. veřejností) vnímáno jako odraz nekvalitní práce knihovny.

3.3. EO9 Jaký je dopad každého dílčího projektu podpořeného v KA Akcelerator na knihovnu, její cílové skupiny a komunitu?

Detail ke každému akcelerovanému projektu je zpracovaný do samostatné **Případové studie** (PS) v komparativní struktuře (viz [Příloha 3](#)), které jsou nedílnou součástí hodnocení této evaluační otázky, ale vzhledem k rozsahu materiálů nejsou součástí základního dokumentu PEZ 5, ale jsou zpracovány jako samostatné soubory.

(Jednotlivé případové studie se také promítají do plnění indikátoru 80500 *Počet napsaných a zveřejněných analytických a strategických dokumentů (vč. evaluačních)* a musí tedy být samostatně zveřejněny na webu realizátora projektu, i proto nemá smysl je duplikovat v textu PEZ.)

PS popisují každý projekt z pohledu mnoha charakteristik, nastiňují proces podpory, uvádí v závěru podpory aktualizovanou teorii změny i zpětnou vazbu hlavních beneficentů. Případové studie k již finálně ukončeným akceleracím budou společně s dalšími výstupy projektu zveřejněny na projektovém webu a budou přílohou Zprávy o realizaci projektu (<https://kisk.phil.muni.cz/komunitni-knihovna>).

Pro potřeby souhrnného zhodnocení a formulace odpovědi na EO9 byla vytvořena následující kvalitativní škála hodnocení **“dopadu na knihovnu, její CS a komunitu”**, využitá dále v hodnotícím textu. Vychází z obecného záměru podpory v KA Akcelerator projektu:

- (++) **prokazatelný** = lze změřit či popsat přímý dopad na cílovou skupinu knihovny, nebo lze prokázat provedení systémových změn v přímé vazbě na akceleraci.
- (+) **pozitivní** = lze proxy indikovat kladný vliv na knihovnu, její CS a komunitu, byly uskutečněny kroky, které logicky v důsledku vedou k lepším službám pro cílové skupiny knihovny.
- (0) **neutrální (sekundární)** = lze identifikovat podporu směřující k rozvoji společnosti a prostředí, v němž knihovny poskytují služby cílovým skupinám, ale bez přímého vlivu na služby a CS konkrétní knihovny.
- (-) **žádný** = nelze identifikovat žádný pozitivní ani negativní dopad akcelerace na knihovnu, její CS a komunitu, ani zprostředkovaně přes společnost a prostředí.
- (--) **negativní** = v důsledku podpory akcelerací lze identifikovat omezení potřebných služeb knihovny pro CS, ztrátu zájmu o sociální inovace, odrazující zkušenost ze spolupráce.
- (NR) **nerelevantní** = podpora v akceleratoru se ukázala jako slepá cesta a byla předčasně ukončena, projekt byl zastaven před dosažením výsledků.

Akceleratorů s ukončenou podporou a zpracovanou případovou studií je k datu uzavření PEZ5 osm (z cílové hodnoty deseti celkem):

3.3.1. Seznam dosud dokončených akcelerovaných projektů se shrnutím hodnocení dopadu

interní číslo případové studie	Název: Evaluační případová studie akcelerovaného projektu „XY“	Hodnocení dopadu Akcelérátoru “na knihovnu, její CS a komunitu” dle škály
	Zjednodušený popis cíle akcelerace	
80500_10	Knihovna Jundrov	(+) pozitivní dopad
	“Zapojme očekávání a potřeby občanů do nové podoby knihovny”	
<p>Z hlediska dopadu na knihovnu, její cílové skupiny a komunitu lze akcelerovaný projekt knihovny Jundrov hodnotit pozitivně. Knihovna a radnice získaly ověřené informace o tom, co od nich občané očekávají, a co by v rekonstruované budově chtěli mít. Vyzkoušeli si, co obnáší oslovení občanů, a že tito jsou ochotni se zapojit, a dle potřeby mohou obdobný průzkum zopakovat. Díky realizaci výzkumu v prostředí Jundrova měli místní obyvatelé, cílové skupiny knihovny, možnost se vyjádřit a byli částečně vtaženi do procesu změny knihovny. Navíc se zástupci jundrovských spolků poprvé sešli k diskusi v jedné místnosti. Zapojování cílových skupin a stakeholderů do činností knihovny je považováno za klíčový krok k posílení komunitnosti a tedy i lepších služeb pro znevýhodněné skupiny.</p>		
80500_11	Knihovna pro Bezbariérové Brno	(0) neutrální dopad
	“Umožňujeme setkávání odborníků i laiků pro rozvoj bezbariérovosti města”	
<p>Akcelerovaný projekt lze z hlediska dopadu na knihovnu, její cílové skupiny a komunitu hodnotit jako neutrální. Změna způsobená akcelerací je zaměřena na rozvoj společnosti a prostředí, primárně využívá knihovny jako bezpečného prostoru. Sekundárním dopadem na knihovnu a její CS je získaná zkušenost s organizací maximálně bezbariérových akcí (přístup, indukční smyčka, simultánní tlumočení, simultánní přepis mluveného slova, zrcadlení prezentace, ad.). U zaměstnanců došlo k uvědomění, že knihovna nebyla tak bezbariérová, jak o tom byli přesvědčeni. Výhledově pozitivním dopadem pro cílovou skupinu znevýhodněných je, že knihovna má zájem se na základě této zkušenosti dále rozvíjet (a shání na to financování jak uvolněním interních zdrojů, tak formou projektové žádosti).</p>		
80500_13	Knihovna Třinec	(++) s prokazatelným dopadem
	“Bud’me doopravdy komunitní pro lidi a s lidmi a využívejme výzkumné metody”	
<p>Z hlediska dopadu na knihovnu, její cílové skupiny a komunitu lze akcelerovaný projekt knihovny Třinec hodnotit jako projekt s prokazatelným dopadem. Zapojení zaměstnanců i cílových skupin umožnilo knihovně přehodnotit celý svůj přístup k pojmu “komunitní knihovna” směrem k podpoře učící se komunity a posilování potenciálu místních lidí. Pozvolna dochází u knihovníků k uvědomění si, že je nutné dopad svých aktivit sledovat v souladu s jejich smyslem, ne pouze z pohledu počtu účastníků.</p>		
80500_14	Knihovna Litvínov	(++) s prokazatelným dopadem
	“Vytvořme s mladými uživateli v knihovně prostor přesně podle jejich představ”	
<p>Z hlediska dopadu na knihovnu, její cílové skupiny a komunitu lze akcelerovaný projekt knihovny Litvínov hodnotit jako projekt s prokazatelným dopadem. Podařilo se velmi silně a partnersky zapojit CS mladí lidé (13 - 20 let) do spolutvorby a otevření “jejich” prostoru knihovny až do té míry, že lze očekávat udržitelnost tohoto přístupu. Zaměstnanci knihovny jsou teoreticky i zkušeností připraveni upravovat i další služby na základě zjišťování potřeb cílových skupin tak, aby vznikaly s nimi a pro ně</p>		

<p>(šíření dobré praxe). Do budoucna, až bude prostor pro mladé nějakou dobu fungovat, bylo by vhodné udělat mezi nimi průzkum.</p>		
80500_15	Makerspace v SVKUL	(+) pozitivní dopad (aspirace na ++ po otevření prostoru Makerspace lidem)
	<i>“Zpřístupněme v knihovně moderní technologie všem zájemcům”</i>	
<p>Z hlediska dopadu na knihovnu, její cílové skupiny a komunitu lze akcelerovaný projekt knihovny SVKUL hodnotit jako projekt s pozitivním dopadem s aspirací na prokazatelný dopad. Knihovna ve svých prostorách vybudovala technologicky vyspělý makerspace s vybavením, které po otevření (nutné ukončení nouzového stavu v ČR) umožní jejím návštěvníkům odborně růst. A plánuje jeho rozvoj do mezinárodní úrovně FabLab. Kromě toho si knihovna prakticky vyzkoušela získávání nových strategických partnerů s pozitivní zkušeností, stala se partnerem technologických firem a dalších organizací, získala lidi, kteří mají zájem se do činnosti Makerspace zapojit.</p>		
80500_16	Udržitelnost v knihovnách	(0) neutrální (sekundární)
	<i>“Zapojme knihovny do informování lidí o Cílech udržitelného rozvoje (SDGs)”</i>	
<p>Z hlediska dopadu na knihovnu, její cílové skupiny a komunitu lze akcelerovaný projekt Udržitelnost v knihovnách hodnotit jako neutrální. Změna způsobená akcelerací je zaměřena na rozvoj společnosti a prostředí, primárně využívá knihovny jako důvěryhodného zdroje informací pro veřejnost a stabilního partnera pro další organizace zabývající se tématem SDGs navázaného na mezinárodní prostředí (IFLA). Zásadním akcelerací přičitatelným úspěchem je vznik Pracovní skupiny Udržitelnost v knihovnách a s tím související vytvoření Metodického centra pro udržitelnost, které jednak připravuje intervence na národní úrovni, a za druhé poskytuje podporu jednotlivým knihovnám.</p>		
80500_18	Podpora čtenářství romské mládeže	(+) pozitivní dopad
	<i>„Pojďme společně přemýšlet, jak udělat čtení lákavé pro dnešní mladé skrze perspektivu mladých Romů.“</i>	
<p>Z hlediska dopadu na knihovnu, její cílové skupiny a komunitu lze akcelerovaný projekt Podpora čtenářství romské mládeže hodnotit jako projekt s pozitivním dopadem. V průběhu akcelerace se podařilo propojit knihovny, neziskové organizace zabývající se podporou vzdělávání mladých Romů (IQ Roma Servis - Gendalos a další), mladé Romy a experty na vzdělávání a romskou kulturu ke vzájemné prezentaci zkušeností a k diskusi, k předání kontaktů. Tomuto sdílení předcházely výzkum v podobě fokusní skupiny s mladými Romy zorganizovaný v prostorách knihovny. U některých knihovníků v návaznosti na tyto aktivity došlo k nabourání stereotypního vnímání CS, a naopak účastníci FG s CS získali zkušenost s centrálou knihovny Jiřího Mahena v Brně. Byl vytvořen soubor podpůrných materiálů, ze kterých mohou jak knihovny, tak nezisková organizace dále čerpat při své práci podporující čtenářství mladých Romů, a o který projevíli zájem zástupci Knihovnického institutu.</p>		
80500_20	Dobrovolnictví v knihovnách	(+) pozitivní dopad
	<i>“Spolupracujme s dobrovolníky v knihovně profesionálně pro dobro společnosti”</i>	
<p>Z hlediska dopadu na knihovnu, její cílové skupiny a komunitu lze akcelerovaný projekt Dobrovolnictví v knihovnách hodnotit pozitivně. Koordinátoři dobrovolníků v knihovnách získali certifikovanou kvalifikaci a možnost konzultovat v tematicky zaměřené skupině, takže lze očekávat, že budou ve svých knihovnách s dobrovolníky zacházet lépe, čímž nepřímo přispějí k rozvoji komunity kolem knihovny. V průběhu kurzu také došlo k reflexi stávající praxe využívání dobrovolníků v knihovnách a k vytvoření individuálních akčních plánů pro vhodné navazující kroky.</p>		

3.3.2. Seznam dosud probíhajících akcelerovaných projektů

(V seznamu probíhajících projektů jsou uvedeny i ukončené projekty, ke kterým ale není dosud dokončena případová studie a nelze tedy shrnout vyhodnocení dopadu).

Akcelerovaný projekt “Ověřeno” (probíhající)

U akcelerovaného projektu Ověřeno ještě není dokončena případová studie, podpora akcelerací již byla ukončena, probíhají ale semináře a prezentační aktivity. Tento projekt je specifický tím, že jeho základ vznikl v prostředí prvního Inkubátoru (v Brně 2018) a akcelerován je jeho další rozvoj. Podpora tedy probíhá již dva roky. Jeho hlavním nositelem je MKP, která v polovině roku 2019 v návaznosti na dlouhodobý kladný vývoj projektu vyčlenila pro práci na něm samostatný půl úvazek nad rámec běžné spolupráce v rámci stávající pracovní agendy zaměstnanců.

Cílem je postavení českých knihoven do pozice subjektu schopného vzdělávat veřejnost, zejména mladé lidi, ve vyhledávání ověřených informací, posilovat dovednost odlišit fakenews od pravdy a udělat si rešerši. V akceleratoru vznikly a jsou testovány přenositelné videometodiky *DeFacto workshopů* pro různé skupiny společnosti, které budou moci knihovníci využívat.

Akcelerovaný projekt “Mládež v knihovnách”

U akcelerovaného projektu Mládež v knihovnách není dokončena případová studie. Z hlediska podpory ještě probíhá zpracování výstupů z fokusní skupiny, na které se sešli knihovníci pracující s mládeží. Toto téma je specifické tím, že mezi knihovnami je o ně velký zájem (tj. knihovny obecně cítí nedostatky při práci s mládeží, která by měla přejít mezi službami dětského oddělení a službami oddělení pro dospělé, ale často knihovnu v tomto období opouští), ale současně se tomuto tématu v českém knihovnictví nikdo komplexně nevěnuje (např. v ČR není metodické centrum pro práci s mládeží v knihovnách).

Akcelerovaný projekt “malé pobočky knihoven (Husovice)”

Akcelerovaný projekt “Husovice” je příkladem “slepé cesty”, na kterou projekt narazil a jeho dopad bude hodnocen jako (NR) nerelevantní. Impulsem pro zahájení akcelerace byla rekonstrukce pobočky KJM v Husovicích, která získala nově k dispozici dvorek, který je vhodný k pořádání komunitních akcí. Do akceleratoru byly přizvány i další malé pobočky (Na Křížovatce, Medlánky, Žebětín) a cílem bylo vyvinout a vyzkoušet model rozjezdu komunitního života kolem malých (s jedním knihovníkem) nebo nově otevřených poboček. Akcelerace ztroskotala zejména na personálních obměnách a kapacitách těchto specifických partnerů. Pro projekt je zpracovávána zkrácená případová studie detekující faktory neúspěchu (*Pozn.: Tato PS je jedenáctá z deseti požadovaných celkem v indikátoru 80500*).

3.4. EO10 Jaká je celková efektivita realizace KA Akcelerátor sociálních inovací v podpořených knihovnách?

V současné chvíli je většina akcelerovaných projektů ukončena, u některých dobíhají poslední aktivity podpory a u části probíhá závěrečné zhodnocení a tvorba případové studie. Finální odpověď na tuto EO tedy bude předmětem ZEZ.

Z hlediska předfinálních zjištění lze uvést, že:

- akcelerované projekty ve svém základu vyšly z externí potřeby, tj. knihovna či jiná strana zainteresovaná v problému řešitelném za pomoci knihovny, přišla s podnětem za projektovým týmem CIDES. **Nositelem projektu je tedy zájemce o podporu.** Výjimku tvoří akcelerovaný projekt “Mládež v knihovnách”, jehož téma bylo identifikováno projektovým týmem CIDES v návaznosti na zjištění od knihovníků z praxe v průběhu všech klíčových aktivit projektu.
- každý z akcelerovaných projektů je unikátní, neopakuje se žádný přenositelný vzorec podpory (proto také nebyla v projektu vytvořena společná metodika pro akceleraci). Nicméně lze shrnout, že **nejvíce byla žádána podpora v oblastech:**
 - pochopit a využít designový proces (nové metody práce, přístup k návštěvníkům a stakeholderům, mapování, sběr zpětné vazby, ad.),
 - jak zapojit uživatele, zjišťovat jejich názory, postoje a potřeby (na základě zkušenosti byla pro potřeby knihoven vytvořena a odzkoušena **Metodika fokusních skupin v knihovně**),
 - propojit s experty mimo knihovnu (tým akcelerátoru často fungoval jako most mezi knihovnou a expertem, protože knihovny fungují trochu specificky a externí spolupracovníci mívají pocit, že ta spolupráce nefunguje úplně dobře nebo efektivně),
 - mapovat prostředí a networkovat (nevymýšlejte to sami, podívejte se, kdo všechno už to dělá a jak, propojte se),
 - technicko-administrativní podpora (nástroje pro sdílení a spolupráci, gdocs, basecamp, online nástroje pro webináře, apod.)
- aktivnější knihovny jsou službami/aktivitami zahlceny, a obvykle je vyhodnocují kritériem dostatečné účasti, nebo odpovědí na otázky typu “jak se akce líbila”. Projektový tým CIDES proto (neplánovaně) vytvořil knihovnám na míru **Metodiku evaluace akcí knihovny**, kterou v několika akcelerovaných projektech i v různém rozsahu odzkoušel. Společně s příspěvkem na projektové konferenci jde o snahu přivedení evidence-based přístupu k rozhodování do činnosti knihoven.
- původní představa v projektové žádosti o přímé podpoře zavádění nových služeb knihovny pro sociálně znevýhodněné uživatele se ukázala jako nereflektující potřeby knihoven. Knihovny překvapivě často jako první potřebují řešit **otázky managementu, firemní kultury, seberealizace, motivace a interní komunikace zaměstnanců**. Je považováno za žádoucí tyto typy projektů akcelerací podporovat, protože lze tvrdit, že dokud se v knihovně nebudou cítit dobře její zaměstnanci, nebudou se tam cítit dobře

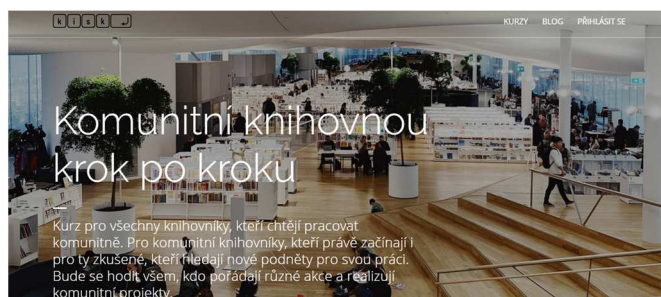
ani ostatní lidé, kteří do ní chodí. Neustálé zabývání se interními problémy fungování knihovny a jejího týmu snižuje u knihovníků kapacitu věnovat se uživatelům, obzvláště těm vyžadujícím zvláštní péči.

- v akcelerovaných projektech se podporovanou činností přímo zasáhnout konkrétní sociálně znevýhodněnou cílovou skupinu knihovny podařilo jen částečně:
 - Zacielené přímo na podporu konkrétní CS jsou akcelerované projekty Prostor pro mladé (Litvínov) a projekt podporující Čtenářství mladých Romů.
 - Na znevýhodněné cílové skupiny (lidi s různými typy hendikepů a narážejícími na bariéry) cílila podpora projektem KpBB, který připravuje půdu (komunitu) pro to, aby mohly být tyto CS systémově podporovány (když je jejich hlas fragmentovaný, zastřešující neziskové organizace si konkurují, nebo mají mezi sebou špatné vztahy, tak směrem k ostatní veřejnosti a politické reprezentaci nic neprosadí).
 - Některé projekty jsou spíše interního organizačního (Jundrov, Třinec, Dobrovolnictví) nebo systémového (Ověřeno) charakteru.
- z hlediska náročnosti realizace podpory ze strany kapacit týmu projektu CIDES byla podpora akcelerovaných projektů náročnější, než se očekávalo. Všechny projekty vyžadovaly delší období podpory (plánovaný odhad byla akcelerace v rozsahu 2 až 3 měsíce, reálně ale probíhala 4 až 24 měsíců) a komplexnější podporu svázanou se znalostí prostředí, kterou není možné delegovat na externí specialisty (mentory, lektory). Také využití externích lektorů bylo v akcelerovaných projektech rozsáhlejší, než očekávané.
- pro zvýšení efektivity šíření poznatků se tým rozhodl nad rámec plánovaných výstupů připravit pro knihovníky shrnující knihu obsahující hlavní zjištění z realizace v projektu CIDES a několik na míru knihovnám napsaných metodik a metodických pomůcek a nástrojů.

3.5. EO11 Byl zájem o konference a volně šiřitelné výstupy projektu odpovídající účelu aktivity zvýšit povědomí o možnostech sociálních inovací v knihovnách?

V současném období realizace projektu byla již převážná část výstupů vytvořena. U výstupů již předaných cílové skupině k užívání byla zpětná vazba hodnocena online dotazníky a rozhovory. Další informace poskytuje účast na (třetí) závěrečné konferenci s workshopy.

- první **konference** byla hodnocena v PEZ2, druhá ve sloučené PEZ3a4, třetí v následující kapitole PEZ5. Zájem o všechny tři konference i přidružené workshopy byl pro naplnění účelu více než dostatečný, pozitivní je evidovaný nárůst zájmu účastníků o konferenční den i naplnění kapacit workshopů, kterých bylo každý rok realizováno více. Nový nástroj pro efektivní workshopy *Trojkombinace nástrojů zážitek-přednáška-diskuze* byl v tomto roce zaměřen na téma “Romské děti a mládež v knihovnách”. Akce byly připraveny profesionálně, reflektovaly aktuální témata a účastníci je celkově hodnotili jako zajímavé a přínosné.
- pro dosažení větší udržitelnosti vzhledem ke konci projektu byl přemigrován celý **web projektu** (<http://komunitni.knihovna.cz/>) do struktury webu nositele projektu KISK FF MU na adresu <https://kisk.phil.muni.cz/komunitni-knihovna>, aby byl spravován a udržován i poté, co bude projektový tým po konci projektu rozpuštěn.
- pro podporu designérské práce knihovníků při přípravě nových služeb zpracoval projektový tým sadu karet, kdy každá z nich slouží jako inspirativní návod, jak využít v praxi konkrétní metodu. Logika karet tentokrát nesleduje designový proces, ale cyklus sociální inovace podle MPSV. **LibDesign Social karty** a metodická pomůcka **dvoidiamant** byly distribuovány do krajských knihoven, účastníkům Inkubátorů, Akcelerátorů, závěrečné konference a všem spolupracujícím expertům. Tým je představil i na několika akcích, včetně zahraničních, zájemci o další výtisky se aktivně ozývají.
- **Mapa sociálních inovací** na webu - Co dokáže knihovna? byla spuštěna a představena účastníkům na konferenci. Dostupná je na <https://codokaze.knihovna.cz/>. Nadále probíhá sběr dat od knihoven a mapa je doplňována.
- Vznikl zcela nový **eLearning** pro knihovníky, **kurz “Komunitní knihovnou krok po kroku”**, který je rozsahem připraven na 15 hodin studia, prošel pilotáží a již jím procházejí knihovníci.

<https://kisk.thinkific.com/courses/komunitni-knihovna>

- Pro potřeby knihovníků - designérů služeb vznikla **Sada pracovních listů**, které reflektují správný postup využívání designového myšlení a jeho nástrojů. Byla na knihovnicích úspěšně otestována během workshopu na závěrečné konferenci.

Celkově lze zhodnotit, že podle všech průběžných indicií je účel aktivity naplňován a zájem o spolupráci s projektem a využití jeho výstupů byl a je, pro zvyšování povědomí o možnostech sociálních inovací v knihovnách, více než dostatečný.

3.5.1. Shrnutí realizace závěrečné projektové konference ze 4. - 6. 2. 2020 v Brně

Přístup: konference III byla realizována v Brně v komunitním centru Czechitas. Skládala se ze dvou dnů workshopů a mezi nimi umístěného konferenčního dne s cílem zprostředkovat účastníkům (zejm. knihovníkům) bezpečný prostor se setkat a se zajištěním facilitace diskutovat o aktuálních tématech. Podruhé byla v praxi vyzkoušena Trojkombinace nástrojů zážitek-přednáška-diskuze, tentokrát se zaměřením na téma *Romské děti a mládež v knihovnách*.

Celkem se na průběhu podílelo **více než 100 účastníků, 10 řečníků a 11 lektorů. Proběhlo 7 workshopů.** Byly připraveny videozáznamy některých přednášek, dvě reportáže, zveřejněny fotografie a prezentace (dále v [Příloze 4](#), je podklad pro online sběr zpětné vazby a v něm jsou vyjmenovány všechny příspěvky i jejich autoři a stručný obsah):

Detailní článek na webu: **Ohlédnutí za konferencí Sociální inovace v knihovnách 2020**
<https://kisk.phil.muni.cz/aktualne/aktuality/ohljednuti-za-konferenci-socialni-inovace-v-knihovnach-2020>

Citace z reflexe účastníků (online dotazník týden po konání akce):

- “Uštvat se není cool” - *Za mě jeden z nejlepších příspěvků, jaké jsem za poslední dobu mohl slyšet, a to nejen na konferenci, některé věty mi v uších rezonují dodnes.*”
- “První příspěvek na téma “designu služeb v knihovnách” jsem slyšel před dvěma lety, tehdy mě to vůbec nazaujalo, tentokrát byla přednáška skvělá. Úžasný posun (ale patrně jsem se posunul i já...).”

- “Co dokáže knihovna” - *Moc se mi to líbí a chystám se do tohoto nástroje zapojit. Hezká prezentace knihoven a navíc by se tím i jiné knihovny mohly inspirovat, nebo by jednotlivé knihovny mohly uzavírat partnerství na základě podobných projektů a díky tomu efektivněji pracovat.*
- *V každé přednášce bylo něco užitečného. Polytechnická dílna se mi jeví jako výborný a hlavně praktický nápad. I co se týká bezbariérovosti jsem si několikrát řekla "aha."*
- *První den v knihovně po návratu z konference za námi přišla paní, která by prý chtěla v knihovně vést klub seniorů. Inspirace z konferenčního dne nám již pomáhají tento záměr uskutečnit.*
- *Dále jsem si tam uvědomila, že po necelých 3 letech fungování knihovny na bázi především entuziasmu a intuice, je pomalu načase zabývat se evaluací, strategickým plánováním a designovým myšlením, zkrátka lépe vše ukotvit a od toho se odpíchnout dále. S kolegyní již o tom mluvíme a rozvíjíme plány jak se do toho pustit a to ideálně společně s vedením obce.*

Zvlášť byly zpracovány výstupy ze zážitkového workshopu testujícího trojkombinaci nástrojů:

Detailní článek na webu: **Výstupy z workshopu: Zážitkový workshop Romská mládež v knihovnách**

<https://kisk.phil.muni.cz/aktualne/aktuality/vystupy-z-workshopu-zazitkovy-workshop-romska-mladez-v-knihovnach>

Citace z reflexe účastníků (týden po konání akce):

- Nový pohled na možnosti knihoven pracovat s Romskou mládeží: *“Že je primárně důležité rozšířit povědomí o tom, že knihovny jsou místem pro všechny, každý do nich může zavítat, a co všechno nabízejí za služby (to ostatně platí pro mládež bez jakéhokoliv rozdílu). Co se týče nabízených služeb-aktivit, je důležité se zamyslet jak nad tématem, které by (nejen) romskou mládež mohlo zajímat, ale i nad formou, jak danou aktivitu pojmout (ne 1,5 hod přednáška, ale pojmout téma tak, aby se účastníci aktivně zapojovali).*

- *Děkuji za skvěle odvedenou práci, dozvěděla jsem se totiž spoustu informací nejen ze světa knihoven, ale účastí jsem nabyla dost příkladů dobré praxe, co se týče vedení/facilitace částí workshopu a jejich uspořádání (mám tím na mysli zážitkový workshop Romské děti a mládež v knihovnách). Za to moc děkuji, bylo to skvěle naplánované a odřízené, určitě jste mě v tomto inspirovali.*

3.5.2. Zhodnocení závěrečné projektové konference

Přístup k vyhodnocení:

Pro evaluaci konferenčního trojdně byla využita metoda pozorování na místě a sběr okamžité zpětné vazby formou CAWI (viz podklad v [Příloze 4](#)). Účastníci zážitkového workshopu byli online dotazníkem osloveni i ex-post s odstupem půl roku.

Nejvýznamnější zjištění:

- 1. den v **zážitkovém** workshopu na téma “*Romské děti a mládež v knihovnách*” fungovalo skvěle propojení formátů: zážitek (hudební workshop s mladými Romy) - reflexe zážitku - odborná přednáška - world café (diskuze knihovníků s mladými Romy). Část účastníků ve zpětné vazbě uvedla, že tento workshop byl jejich první pozitivní zkušeností s Romy a první možnost si s nimi popovídat, a současně zjistit, že i druhá strana (mladí Romové) mají stereotypy v uvažování vůči nim (knihovníkům). Celkově tento formát workshopu není určen ke znalostnímu posunu, potvrdil ale schopnost umožnit postojový posun.
Na otázku “*Jakou užitečnou informaci jste si odnesli z workshopu na téma potřeb romského etnika, zejména dětí a mládeže od knihoven?*” reagoval jeden z respondentů:
 - *Potřeby romských dětí co se týká knihoven jsou velmi podobné jako potřeby dítěte a teenagera z majority, výjimkou bylo poskytnutí klidného místa pro studium, děti z majority by chtěly mít více akční knihovny.*
- ze **zahraničního** workshopu na téma “Poskytování a vytváření informačních služeb za prohlubující se drogové krize v San Francisco public library” získali účastníci nejen inspiraci k nastavení prevence a spolupráce, ale také přihlašovací kartu s heslem, díky níž mohou využívat kompletní obsah webu této knihovny. Respondenti se inspirovali zejména v tom, že:
 - *Spolupráce knihoven s neziskovými organizacemi může vyřešit mnoho problémů.*
 - *Kdo chce využívat knihovnu, musí dodržovat pravidla, jinak může být vyloučen. V tom nemáme úplně dobrou oporu v legislativě a v knihovních rádech, v tom pro nás může být SF vzorem.*
- tři workshopy typu “**vyzkoušejte si**” zaměřené na “Digitální dílnu”, “Virtuální realitu” a “Ozoboty” dostaly od účastníků převážně pozitivní hodnocení v návaznosti na svou praktičnost:
 - *Mohla jsem si to osahat, a vidět to na vlastní oči. Třeba jak vypadá 3D tiskárna a jak probíhá tisk. Jak to vše funguje. To jsem potřebovala.*
 - *Bylo zajímavé podívat se na tyto technologie a možný dostupný software a co se s ním dá vše dělat.*

- *Workshop byl prakticky využitelný ukázkou různých využití virtuální reality, brainstorming o problémech knihovny a jak je vyřešit pomocí VR, možnost vyzkoušet si virtuální realitu.*
- *Vyzkoušení ozobotů je nejdůležitější, alespoň se opravdu dozvíme, co vše jde s nimi dělat, vcelku nenásilnou a hravou formou.*
- *Děkuji, bylo to prima! Chystáme se nakoupit do naší knihovny ozoboty a věříme, že tím uděláme dětem, které k nám už tak rády chodí, velkou radost a třeba přilákáme ještě více dětí.*
- Za 2. konferenční den odpovědělo na dotazník 24 respondentů. Nad rámec hodnocení jednotlivých tematických bloků a řečníků byla respondentům položena otázka “Získali jste během konferenčního dne nápad na konkrétní krok vaší knihovny k rozvíjení služeb zaměřených na komunitu a sociálně vyloučené skupiny?”, na kterou přišly pro další dění slibné odpovědi:
 - *Moc nápadů, už si je ani všechny nepamatuji. Nejsilnější, na kterém začneme pracovat, je zapojení možností virtuální reality. Z toho se odvíjí nápad propojit se s místním Sokolem a lidmi, kteří zde pořádají aktivity pro děti a nabízet aktivity pro děti společně (třeba na jednom plakátu). Nemáme totiž v naší obci školu a děti se domů vracejí většinou až večer, po kroužcích, které navštěvují jinde. Kdybychom se spojili, mohli bychom lépe ukázat, že v obci je toho pro děti hodně a tak způsobit, že zde budou trávit více času a seznámí se mezi sebou.*
 - *Přímo na konferenci mě to nenapadlo, ale velmi mě zaujal příspěvek o dílně v Ústí, hlavně to, kam až se může takový projekt dostat a určitě se spojíme.*
 - *Konkrétní věc: domluvila jsem se na workshopech De Fakto.*
 - *Zcela konkrétní a hned: bezbariérovost máme sklon brát hodně "papírově" (máme splněné nějaké formální standardy?), ale praxe pokulhává, je čas zapracovat na praktickém využívání služeb.*
 - *Nápad jsem už měla, ale konference mě utvrdila v tom, že stojí za to vynaložit úsilí na jeho realizaci.*
- 3. den proběhl **na management zaměřený WS** “Advokační práce pro knihovny”. Respondenty nejvíce inspirovaly praktické rady pro komunikaci se zřizovatelem a ocenili i vzájemné sdílení (účastníky WS byli především ředitelé knihoven).
 - *Zaujalo mne, že není třeba vyřešit všechny problémy hned, že stačí vytipovat jen dva a pracovat na nich, a že už dost možná tato drobná změna nastartuje další.*
 - *Chtělo by to více času a super byly příklady z praxe a i pohled na etickou stránku věci!*
- **Odborný workshop** “Jsem knihovník, tedy designér služeb” byl, oproti předchozím možnostem naučit se designovat služby v průběhu projektu, veden přes sadu metodických listů, které si účastníci odnesli domů.
 - *Princip designu služeb mi byl už známý, ale na workshopu jsem si ho připomněla a ucelila. Bohužel v práci nejsou zatím podmínky takové, že by se s ním dalo pracovat plně, ale jeho znalost a je určitě přínosná (minimálně je člověk opatrnější se spouštěním velkých projektů a nezapomíná myslet na uživatele:)*
 - *Také mi pracovní listy přišly velmi funkční. Přišlo mi to úplně super. Všichni účastníci mi přišli v takovém flow, nikdo nebyl úplně pasivní, podařilo se je všechny namočit.*

- *Nejvíc mě baví ideace, fáze výzkumu, formulace problému, rozhovory (zjišťování názorů stakeholderů). Rád bych uměl lépe a rychleji formulovat JBM (mch. ten pracovní list byl skvělou pomůckou!).*
 - V závěrečných otázkách většina respondentů odpověděla kladně na otázku, zda využili konferenci i k networkingu:
 - *Ano, navázala jsem nové kontakty a asi i nové přátelství, toho si cením.*
 - *Ano, zeptala jsem se kolegů z jiných knihoven na spoustu praktických otázek*
 - *Ano, a to napříč městy, profesemi i zkušenostmi.*
 - *No jeje :-)*
 - Respondenti dostali možnost se po zodpovězení otázek dotazníku ještě volně vyjádřit, poslat vzkaz projektovému týmu:
 - *Ještě jednou díky, projekt byl pro mě osobně velmi přínosný a věřím, že se najde možnost pokračování.*
 - *Doufám, že úplně nekončíte!*
 - *Moc děkuji i vám, pořadatelům za zajímavou konferenci...Jaksi se mi nepodařilo stihnout všechny workshopy, které by mě zajímaly - ozoboti, makerspace, design služeb...hodně ale narážím na své vlastní limity (knihovníci nejsou moc nakloněni nějaké další aktivitě navíc)...takže se řídím slovy Elišky /Bartošové - motivační speaker/...hlavně se z toho nepo... Každopádně díky...*
 - *Je nám líto, že naše knihovna s vámi před třemi lety do projektu nešla, protože nás první prezentace na první konferenci neoslovila. Protože teď jsme příspěvky ohromené.*
 - Z ex-post zpětné vazby (od 6 respondentů) na zážitkový workshop vyplývá, že účastníci oceňují jak jeho průběh, tak zpracování výstupů z workshopu do článku na webu:
 - *Vše bych nechala tak, jak bylo. Bylo to dobře zvládnuté a workshop se mi líbil.*
 - *Skvělé shrnutí a uvědomění toho, k čemu jsme se vlastně společně dobrali během celého workshopu a následně během world café. Je fajn, mít možnost se k textu v budoucnu v případě potřeby vrátit. Líbí se mi, že článek je podrobně rozepsaný a věnuje se i detailům, které si třeba člověk nemusel při workshopu úplně uvědomit.*
 - *Výstupy byly užitečné, oceňuji zejména grafické znázornění.*
 - *Celý workshop byl perfektně vymyšlen, bylo hodně přínosné den začít hudebním workshopem, myslím, že jsme se během něj na sebe všichni lépe napojili a poznali se. Byl to super začátek k síťování a navazování vztahů.*
- K reálným změnám v chodu knihovny, které v období půl roku mezi workshopem sběrem zpětné vazby proběhly, se vyjádřila jedna z respondentek kladně, ostatní změnu přístupu k Romské mládeži nepozorují, nebo nejsou Romové jejich návštěvníky.
- *V říjnu se bude konat autorské čtení romských autorů (snad první romská kulturní akce v Blansku), ráda bych zařadila do edukačního programu pro nejmladší žáky ZŠ lekci na téma Romská pohádka, ráda bych uspořádala nějaký zážitkový víkendový workshop věnovaný romské kultuře (zpěv, tanec, výtvarný projev, ...) - jsem zvědavá, co to vlastně ve městě udělá.*

Došlo k vývoji názoru jednotlivých účastníků na Romskou mládež:

- *Myslím, že jsem lépe pochopila sociální a kulturní odlišnosti a z toho plynoucí problémy, jsou to vlastně začarované kruhy. A obě strany se vlastně bojí a neví, jak přistupovat k té druhé. Možná, že právě ten pozitivní společný zážitek a sdílení je řešení.*
- *Přišlo mi důležité, že zazněly potřeby a problémy mladých Romů, které si my jako majorita často ani neuvědomujeme. O vývoj názoru v mém případě asi tolik nešlo, spíše o formulaci potřeb mladých Romů.*
- *Myslím, že jsem měla díky diskuzi prostor se nad tím skutečně zamyslet a prozkoumat, jaký k tomu mám postoj, sledovat, jak to vidí ostatní a zvláště ti, kteří se touto problematikou zabývají dlouhodobě. Myslím, že nyní Romskou mládež vnímám "blíže" - ne jako něco, co tu někde je a s čím se pořádně nesetkávám, ale jako lidi, kteří jsou zajímaví a jsou součástí života mnoha (nejen) knihovnic a knihovníků. Také nevnímám Romskou mládež jako něco problematického, spíše jako výzvu pro knihovníky, aby zahodili předsudky a pokusili se reagovat na jejich potřeby a pokusili se jim pomoci, pokud to bude potřeba.*

Klíčové body dobrého průběhu a úspěchu III. konference a přidružených WS:

fáze přípravy:

- dostatek času na přípravu akce: konference se odehrála v únoru, ale přípravy probíhaly již od června, a velmi intenzivně od září - díky tomu měl program hlavu a patu, byl dobře promyšlený tak, aby uzavřel projekt.
- *Některá témata oceňovali i ostatní přednášející, twitterovali a psali příspěvky na FB o tom, na jaké akci právě jsou. Obsahově to hrozně fungovalo, i když témata byly vzdálená, tak to zacvaklo a měli pocit, že si z toho mohou něco odnést. Organizačně top.*
- využití více informačních kanálů pro oslovení potenciálních účastníků

konferenční den:

- zveřejňování všech informací i materiálů a online registrace na webu projektu: <https://kisk.phil.muni.cz/komunitni-knihovna/konference>
- oslovení zajímavých řečníků schopných otevírat aktuální společenská témata
- výběr skvělého motivačního speakera pro první příspěvek, který účastníky překvapil svou neortodoxností a zaujal, vedl k rychlému rozjezdu konferenčního dne
- dodržování délky příspěvků všemi řečníky
- závěrečné shrnutí tří let realizace projektu, ale které současně otvíralo i další témata k rozvoji v českém knihovnictví

zážitkový workshop

- samostatné zpracování a zveřejnění výstupů zážitkového workshopu: <https://kisk.phil.muni.cz/aktualne/aktuality/vystupy-z-workshopu-zazitkovy-workshop-romska-mladez-v-knihovnach>
- vytvoření unikátní příležitosti něco zažít a následně ten zážitek zpracovat
- správně identifikovaná témata workshopů a kvalitní lektori

Prostor pro další rozvoj:

- Vymyslet ještě jinak formát celodenního WS pro vyzkoušení si techniky k VR: vždy se objevují nějaké technické problémy, v odpoledním bloku se nudí část účastníků, kteří si zrovna nezkoušejí jednotlivé přístroje a čekají, až se na ně dostane.
- WS “Advokační práce pro knihovny” jako jednorázová akce je “plácnutím do vody” a přítomným manažerům z knihoven by se líbilo mít možnost věnovat se tomuto tématu kontinuálně - je snaha aby pod SDRUKem vznikla sekce ředitelů a možnost dlouhodobě sdílet zkušenosti.
- Na základě zájmu ze zpětné vazby udělat z konferenčního příspěvku “Evaluační myšlení v knihovně: o krok dál za statistikou” (představujícího zejména Teorii změny jako základ evaluace), delší workshop s praktickou částí.

3.6. Publikační aktivity a prezentace projektu vůči veřejnosti

Ve fázi ukončování projektu se tým zaměřuje na dokončování jednotlivých výstupů (metodik, dokumentů, inovačních nástrojů, ad.) např. webu *Co dokáže knihovna*, a zejména na naplnění rozhodnutí vytvořit pro knihovníky dva komplexní eLearningové kurzy (na téma komunitní knihovny a na téma designu služeb) v návaznosti na v průběhu projektu získanou praxi. Účast na odborných konferencích a publikace článků na webu projektu a v časopisech byla oproti předchozí fázi projektu utlumena, ale řadu článků a prezentací projektu se přesto podařilo vytvořit:

- Web projektu a jeho blog
 - Přemigrovaný na webovou adresu nositele dotace KISK FF MU, aby byl udržitelný i po ukončení projektu <https://kisk.phil.muni.cz/komunitni-knihovna>
 - Zveřejněny jsou články a o průběhu jednotlivých aktivit projektu, ale také výstupy z něj (např. prezentace řečníků z konference, zpracované výstupy z workshopů, ad.)
 - Na tomto webu jsou také zveřejňovány dokumenty, které v projektu vznikají a jsou vykazovány v rámci plnění indikátoru (80500) *Počet napsaných a zveřejněných analytických a strategických dokumentů (vč. evaluačních)*.

MUNI ARTS Katedra informačních studií a knihovnictví

Hledej ... English

O nás - Aktuálně - Uchazeči - Studenti - Profíci - Výzkum - Online -

Pomáháme knihovnám stát se komunitními leadery

ZJISTĚTE VÍCE

Čím se zabýváme

Výzkum a evaluace Inkubátor Akcelerátor Konference

Co je nového

(Ilustrace, printscreen landpage webu k 28. 5. 2020)

- odborný článek zpracovaný týmem z dat získaných výzkumem v KA Skauting předložený k posouzení a publikaci do vědeckého časopisu *Library and Information Science Research* pod názvem “**Stimulators and Barriers Towards Social Innovations in Public Libraries: Qualitative Research Study**”.
- článek Ladislavy Zbiejczuk Suché na webu MEDIUM “**Jak jsme navrhovali karty pro sociální inovace**” ze dne 23. 9. 2019
<https://medium.com/design-kisk/jak-jsme-navrhovali-karty-pro-soci%C3%A1ln%C3%AD-inovace-f9eea94b75d3>
- článek Elišky Bartošové v bulletinu SKIP pod názvem “**Projekt Lokálka aneb Jak knihovny posilují vztah k místu**” v čísle 28/2019.
<https://bulletinskip.skipcr.cz/vsechna-cisla/prohlizet-cisla/2019-rocnik-28-cislo-3/projekt-lokalka-aneb-jak-knihovny-posiluji>
- BUCHTOVÁ, Barbora. **Co potřebuje české knihovnictví?. Impulsy: Inspirace, náměty a trendy dětského čtenářství** [online]. roč. 5, č. 2-5/2019 [cit. 2020-01-20]. Dostupný z WWW: impulsy.kjm.cz/impulsy-clanek/co-potrebuje-ceske-knihovnictvi. ISSN 2336-727X.
- Články zpracované členy týmu pro knihovnický časopis Duha (DUHA je čtvrtletně vydávaný časopis Moravské zemské knihovny publikující informace o knihách a knihovnách z Moravy.):
 - BUCHTOVÁ, Barbora. **Knihovny potřebují řešit to, co je trápí, aby mohly dobře fungovat pro své uživatele**. *Duha: Informace o knihách a knihovnách z Moravy* [online]. 2019, 33(5) [cit. 2020-05-28]. ISSN 1804-4255. Dostupné z: <http://duha.mzk.cz/clanky/knihovny-potrebuji-resit-co-je-trapi-aby-mohly-dobre-fungovat-pro-sve-uzivatele>
 - VÍCHOVÁ, Eva. **Virtuální realita i společnost osamění: konference Sociální inovace v knihovnách se uskutečnila již potřetí**. *Duha: Informace o knihách a knihovnách z moravy* [online]. 2020, 34(1) [cit. 2020-05-28]. ISSN 1804-4255. Dostupné z: <http://duha.mzk.cz/clanky/virtualni-realita-i-spolecnost-osameni-konference-socialni-inovace-v-knihovnach-se-uskutecnil>
- Články ve sborníku konference Knihovny současnosti 2019:
http://sdruk.mlp.cz/data/xinha/sdruk/2019/KKS2019/Sbornik_KKS19.pdf
 - Eliška Bartošová: **Jak urychlit inovace v knihovnách?** (str. 110-113)
 - Dita Lánská, Ondřej Hudeček: **Projekt „Ověřeno“ – první výstupy** (str. 43-47)
 - Eva Vojtíšková: **Knihovna pro bezbariérové Brno** (str. 84-94)
 - Tomáš Štefek: **Inkubátor – inovativní služby od semínka po sazenici** (str. 60)

- 11th QQML International Conference (28-31 May, 2019 Florence, Italy)
Prezentace výzkumu z projektu: **Supporting Social Innovations in Libraries in the Czech Republic: A Case Study of CIDES project** (Ladislava Zbiejczuk Suchá, Eliška Bartošová, Roman Novotný, Eva Víchová)
http://ggml.org/wp-content/uploads/2017/09/Book-of-Abstracts_Final_AfterConf_v1.pdf (str.173-174)
- odborný seminář pro knihovny Lokálka (12.11.2019)
Eliška Bartošová vedla praktický blok “**Mapování**” a konferenční příspěvek “**Komunitní knihovna jako "pojem"**”
<https://lokalka-seminar-pro-knihovny.webnode.cz/program/?fbclid=IwAR36ipRCcH6Sd17VcnPfwuK2umLCXQ8DNWd9Is-EJutZhM8TSh6gzZb9zko>
- **KISKfórum** (únor 2020) prezentace projektu CIDES, jeho průběhu a výsledků pedagogům FF MU, studentům a zájemcům o téma knihovnictví.
- seminář **Knihovny a udržitelnost** (25. 2. 2020 Praha)
Eliška Bartošová vedla vstup o vzniku metodického centra pro Udržitelnost v knihovnách a navazující diskuzi k cílům udržitelnosti (SDGs).

4. Závěry PEZ5

Období od srpna 2019 do dubna 2020 realizace projektu **Centrum sociálních inovací ve veřejných knihovnických a informačních službách** lze hodnotit jako efektivně využitě a v souladu s celkovým záměrem projektu. Jde o období, kdy se projekt překlopil do své závěrečné fáze a bylo nutné více kapacit věnovat jeho ukončování (tvorbě výstupů, sběru zpětné vazby, vyhodnocení dopadů, ad.) navzdory tomu, že z knihovnického prostředí, které si za tři roky realizace na existenci pracovního týmu projektu pomalu zvykalo, přicházejí další a další podněty ke spolupráci.

Neplánovaným externím faktorem, který toto období zdramatizoval a ovlivnil řadu projektových aktivit, je pandemie COVID-19 a s ní související nouzový stav, který v ČR od 12. 3. 2020 znemožnil obvyklý pohyb osob a systém práce. Reakcí na ztížené podmínky realizace bylo prodloužení projektu o 1 měsíc (do konce června 2020), kdy se podařilo pro část týmu zajistit a schválit prodloužení financování z ušetřených prostředků z různých kapitol rozpočtu tak, aby bylo možné projekt dokončit bez snížení kvality.

I za toto období, stejně jako za předchozí, lze shrnout, že projekt má kvalitní realizační tým, kterému se daří zvládat dlouhodobé pracovní nasazení (a to včetně ztížených podmínek nařízené práce na home office, zavřených školek, zvýšené společenské zodpovědnosti a přechodu na virtuální formu fungování a komunikace s CS), vytvořil kolem sebe užitečnou síť aktivních knihovníků a externích odborníků, je podporován ze strany KISK MU v pozici příjemce podpory a v návaznosti na již dokončené aktivity si udržel dobré renomé v odborné komunitě.

Klíčové aktivity projektu jsou realizovány v souladu s plánem a předpoklady, logicky na sebe navazují a v realizaci nedochází k významným nežádoucím zpožděním. Tým přistupuje k řešení projektu aktivně a se zájmem, v souladu s myšlenkou Výzvy zkouší nové metody, postupy a aktivity.

Projekt ukončí svoji realizaci v následujících dvou měsících, následně bude zpracovávána závěrečná ZoR a závěrečná evaluační zpráva.

Z procesního hlediska nebyly v realizaci projektu interní evaluací nalezeny žádné závažné nedostatky, projekt pokračuje v souladu s harmonogramem, a je očekáváno i dostatečné naplnění cílových hodnot monitorovacích indikátorů.

Aktuální stav plnění závazných MI k 30. 4. 2020:

- (6000) aktuálně dosažený počet účastníků: 118 ze 146 (cílová hodnota)
- (69301) již dokončené nové nástroje včetně ověření: 2 z 10 (cílová hodnota)
- (80500) aktuální počet dokončených dokumentů: 14 ze 17 (cílová hodnota)

Z hlediska dopadů projektu byly již vyhodnoceny obě vlny Inkubátorů včetně ex-post zpětné vazby, ukončena a zhodnocena většina Akcelerátorů, zhodnocena závěrečná (třetí) projektová konference včetně ex-zpětné vazby na zážitkový workshop a shrnuty komunikační aktivity na podporu tvorby komunity za sledované období:

KA Inkubátor

- Hlavním cílem Inkubátorů v roce 2019 bylo zvýšit kompetence účastníků v (re)designu svých služeb a posílit sociální inovativnost a společenský dopad jejich služeb, a dále podporovat partnerství a komunikaci, což se ve většině případů podařilo.
- Inkubátory první vlny (2018) byly zaměřeny více edukačně, tj. na vzdělání zúčastněných knihovníků v teorii a krocích designového procesu s důrazem na stavbu nových služeb postupem dvojdiamentu (nástroj).
- Šest projektů (prototypů) vzniklých v Inkubátorech přešlo do podpory v KA Akcelerátor a byly dále rozvíjeny.
- Na základě zkušeností získaných v průběhu Inkubátorů, je jako doplněk a pokračování k přímé podpoře v současné chvíli dokončován rozsáhlý **eLearningový vzdělávací kurz** designového myšlení pro knihovníky pod názvem „**Lepší služby**“. Aktuálně prochází pilotáží a do konce projektu bude předán CS. Jeho cílem je prodloužit udržitelnost dopadů KA, podpořit uchování znalosti a šíření základního postupu designérským dvojdiamentem mezi další knihovníky i po ukončení projektu.

KA Akcelerátor

- Dosavadní pokrok v běžící KA Akcelerátor je vyhodnocen v [EO9](#) a [EO10](#). Akcelerace je ukončena u většiny projektů (7 z 10 celkem), pro které jsou v příloze PEZ5 zpracovány i jako samostatné přílohy **případové studie v komparativní struktuře**.

Z hlediska **“dopadu na knihovnu, její cílové skupiny a komunitu”** lze akcelerované projekty na kvalitativní škále zhodnotit převážně pozitivním nebo prokazatelným dopadem, dva projekty jsou neutrální, tj. systémového charakteru (detail, včetně popisu škál, viz [EO9](#)):

interní číslo případové studie	Název: Evaluační případová studie akcelerovaného projektu „XY“ <i>Zjednodušený popis cíle akcelerace</i>	Hodnocení dopadu Akcelerátoru “na knihovnu, její CS a komunitu” dle škály
80500_10	Knihovna Jundrov <i>“Zapojme očekávání a potřeby občanů do nové podoby knihovny”</i>	(+) pozitivní dopad
80500_11	Knihovna pro Bezbariérové Brno <i>“Umožňujeme setkávání odborníků i laiků pro rozvoj bezbariérovosti města”</i>	(0) neutrální dopad
80500_13	Knihovna Třinec <i>“Budme doopravdy komunitní pro lidi a s lidmi a využívejme výzkumné metody”</i>	(++) s prokazatelným dopadem
80500_14	Knihovna Litvínov <i>“Vytvořme s mladými uživateli v knihovně prostor přesně podle jejich představ”</i>	(++) s prokazatelným dopadem
80500_15	Makerspace v SVKUL <i>“Zpřístupněme v knihovně moderní technologie všem zájemcům”</i>	(+) pozitivní dopad (aspirace na ++ po otevření prostoru Makerspace lidem)
80500_16	Udržitelnost v knihovnách <i>“Zapojme knihovny do informování lidí o Cílech udržitelného rozvoje (SDGs)”</i>	(0) neutrální (sekundární)
80500_18	Podpora čtenářství romské mládeže <i>„Pojďme společně přemýšlet, jak udělat čtení lákavé pro dnešní mladé skrze perspektivu mladých Romů.“</i>	(+) pozitivní dopad

80500_20	Dobrovolnictví v knihovnách “Spolupracujeme s dobrovolníky v knihovně profesionálně pro dobro společnosti”	(+) pozitivní dopad
----------	---	---------------------

- Více než o podporu tvorby konkrétní služby pro konkrétní cílovou skupinu měly knihovny zájem o podporu změn organizačního a systémového charakteru. Podpora se tím stala dlouhodobější a méně řešitelnou externí expertízou, než se v plánu projektu očekávalo.
- Všechny akcelerace byly svým rozsahem větší, než plánované (a to jak délkou spolupráce, tak rozsahem podpory).
- U dokončených akcelerovaných projektů byly identifikovány žádoucí pozitivní dopady, tj. *proměna prostředí směrem k zavádění činností podporujících inovativní sociální služby, zapojení různých zainteresovaných stran do činností knihovny, zapojení osob, na něž míří konkrétní služba, do jejích aktivit, zlepšení vybraných dovedností knihovníků (např. provedení průzkumu, zorganizování maximálně bezbariérové akce, ad.)*

KA Konference, komunikace

- třetí (závěrečná) projektová konference byla připravena jako třídenní. Účastníkům nabídla rozmanitá témata a to jak formou inspirativních, tak vzdělávacích příspěvků. Kromě konferenčního dne proběhlo sedm doprovodných workshopů, a to jak ve formě zážitkové, tak ve formátu “vyzkoušejte si”, workshop specializovaný pro vedoucí pracovníky, zahraniční workshop, odborný vzdělávací workshop. Z hlediska výsledků tak naplnila svoje cíle *předkládat příklady z praxe, prezentovat úspěchy knihoven v oblasti sociálněinovativních služeb, zprostředkovávat kontakty.*
- Byla podruhé (úspěšně) otestována Trojkombinace nástrojů zážitek-reflexe-diskuze a to na téma “Romské děti a mládež v knihovnách”.
- Průběžná komunikace týmu vůči stakeholderům je mimořádně intenzivní, zvyšuje se počet [článků](#) o projektu. Dle reakcí na (opakovanou) účast členů týmu na konferencích je projekt pozitivně přijímán odbornou veřejností v ČR i v zahraničí.
- Pro zvýšení udržitelnosti výstupů projektu v oblasti rozvoje komunit kolem knihovny byl navíc připraven, odpilotován a spuštěn do provozu **eLearningový kurz** (v rozsahu 15 vzdělávacích hodin) pro knihovníky s názvem “**Komunitní knihovnou krok po kroku**”.

Průběžná interní evaluace projektu neodhalila v páté fázi jeho realizace žádná závažná pochybení. Témata řešená projektem odpovídají tématům, která jsou aktuálně řešena i v jiných evropských zemích, vhodně reflektují vývoj a potřeby knihovnického prostředí v ČR, kterého se projektový tým v průběhu tří let stal známou součástí. Projektová logika funguje, aktivity jsou naplňovány dle plánu a často nad rámec (např. přidružené workshopy u konferencí, vznik eLearningových kurzů, příprava metodik evaluace a fokusních skupin, souhrnné knihy, ad.) a dosahují žádoucích výsledků. Rozsah projektu odpovídá alokovaným lidským i časovým zdrojům. Daří se nastavit účinnou komunikaci se stakeholdery a primární cílovou skupinou (knihovníky). Za těchto podmínek lze aktuální stav projektu hodnotit jako **velmi uspokojivý**.

Evaluátor se domnívá, že v současné době není nutné definovat žádná nápravná opatření, projekt má potenciál i podmínky k tomu, aby v posledních měsících realizace úspěšně dosáhl svých cílů.

Zdroje pro zpracování PEZ5

Sekundární zdroje dat:

- Interní evidence projektu v KA Inkubátor (průběžná vyhodnocení CAWI zpracovaná jako zpětná vazba během Inkubátorů na Karlovarsku a Ústecku, záznamy z rozhovorů s účastníky inkubátorů a s mentory, ex-post dotazník pro sběr zpětné vazby, organizační a analytické excelové soubory)
- Interní evidence projektu v KA Akcelerátor (záznamy ze setkání, původní teorie změny akcelerovaných projektů, dotazníky, organizační a analytické excelové soubory)
- Interní evidence projektu v KA Konference (záznam z pozorování na místě, okamžitá a ex-post zpětná vazba formou dotazníků)
- Evaluační plán projektu schválený k 12.10 2017
- Žádost o podporu projektu CIDES a její přílohy
- Fotodokumentace veřejných aktivit projektu
- Konferenční sborníky (KKS 2019, QQML 2019)

Primární zdroje dat:

- Rozhovory s manažerem projektu, garantem KA Inkubátor, garantem KA Akcelerátor, garantem KA Konference a členy realizačního týmu.
- Záznamy evaluátora z průběžného pozorování průběhu projektu (zejm. pravidelné týdenní porady týmu, tematické workshopy, setkání s externími experty, účast na vzdělávacích akcích).
- Brainstorming týmu k oblasti očekávaných a neočekávaných faktorů ovlivňujících realizaci projektu, výskytu rizik, k platnosti vazeb teorie změny, k platnosti předpokladů a změn kontextu realizace projektu.
- Online dotazníky ke sběru zpětné vazby pro vzniklé nástroje a projektové aktivity.

Seznam připojených a samostatných příloh PEZ5

Připojené přílohy k PEZ5:

Příloha 1 Harmonogramy projektu

Příloha 2 Stručná metodika sběru ex-post zpětné vazby - Inkubátory 2019

Příloha 3 Aktualizovaná struktura případové studie akcelerovaného projektu

Příloha 4 Podklad pro sběr zpětné vazby Konference III

Samostatné¹ přílohy k PEZ5:

Příloha 5 Evaluační případová studie akcelerovaného projektu Knihovna Jundrov
“Zapojme očekávání a potřeby občanů do nové podoby knihovny”

Příloha 6 Evaluační případová studie akcelerovaného projektu Knihovna pro
Bezbariérové Brno

“Umožňujeme setkávání odborníků i laiků pro rozvoj bezbariérovosti města”

Příloha 7 Evaluační případová studie akcelerovaného projektu Knihovna Třinec

“Bud’me doopravdy komunitní pro lidi a s lidmi a využíváme výzkumné metody”

Příloha 8 Evaluační případová studie akcelerovaného projektu Knihovna Litvínov

“Vytvořme s mladými uživateli v knihovně prostor přesně podle jejich představ”

Příloha 9 Evaluační případová studie akcelerovaného projektu Makerspace v SVKUL

“Zpřístupněme v knihovně moderní technologie všem zájemcům”

Příloha 10 Evaluační případová studie akcelerovaného projektu Udržitelnost v
knihovnách

“Zapojme knihovny do informování lidí o Cílech udržitelného rozvoje (SDGs)”

Příloha 11 Evaluační případová studie akcelerovaného projektu Podpora čtenářství
Romské mládeže

*„Pojďme společně přemýšlet, jak udělat čtení lákavé pro dnešní mladé skrze
perspektivu mladých Romů.“*

Příloha 12 Evaluační případová studie akcelerovaného projektu Dobrovolnictví v
knihovnách

“Spolupracujeme s dobrovolníky v knihovně profesionálně pro dobro společnosti”

Příloha 13 Metodický protokol ověřeného nového nástroje *Trojkombinace nástrojů
zážitek - přednáška - diskuze pro účinné zážitkové workshopy*

Příloha 14 Metodický protokol ověřeného nového nástroje

Knihovna pro bezbariérové město

¹ Samostatné přílohy typu „Případová studie“ jsou zpracovány jako PDF soubory a označeny evidenčními čísly indikátoru 80500.

Příloha 1 Harmonogramy projektu

Původní Harmonogram projektu k 30. 9. 2017

	KA1 - SCOUTING	KA2 - INKUBÁTOR	KA3 - AKCELERÁTOR	KA4 - KONFERENCE	KA 5 - EVALUACE
6/2017					
7/2017	Mapování stavu				Evaluační plán
8/2017	prostředí v knihovnách				
9/2017	Vyhledávání slibných				
10/2017	inovačních nápadů,			Konference 2017 (I)	
11/2017	projektů a osob				
12/2017		Příprava Inkubátoru			1. PEZ - procesní
1/2018		vytvoření metodik			(6m realizace projektu)
2/2018		pro designové sprinty			
3/2018		a hodnocení impaktu			
4/2018	průběžný				
5/2018	scouting	Inkubátor 2018 (I + II)			
6/2018					
7/2018			příprava Akcelérátoru		2. PEZ - po Inkubátoru
8/2018					2018 (I a II)
9/2018					
10/2018			Akcelérátor 2018 (I)		
11/2018					
12/2018				Konference 2018 (II)	3. PEZ - po Akcelérátoru
1/2019		příprava Inkubátoru			2018 (I)
2/2019					
3/2019					
4/2019					
5/2019		Inkubátor 2019 (III + IV)			
6/2019					
7/2019			příprava Akcelérátoru		4. PEZ - po Inkubátoru
8/2019					2019 (III a IV)
9/2019					
10/2019			Akcelérátor 2019 (II)		
11/2019					
12/2019				Konference 2019 (III)	5. PEZ - po Akcelérátoru
1/2020					2019 (II)
2/2020					
3/2020					
4/2020					Závěrečná
5/2020					evaluační zpráva

Aktualizovaný harmonogram projektu v PEZ k 18. 9. 2018

	KA1 - SCOUTING	KA2 - INKUBÁTOR	KA3 - AKCELERÁTOR	KA4 - KONFERENCE	KA 5 - EVALUACE
6/2017	Mapování stavu				
7/2017	prostředí v knihovnách				Evaluační plán
8/2017	Vyhledávání slibných				
9/2017	inovačních nápadů,			Přípravy obsahu,	
10/2017	projektů a osob			domlouvání expertů,	
11/2017	Analýza dat, formulace			příprava webu,	
12/2017	zjištění ze scoutingu.	Příprava Inkubátoru		konference a	
1/2018	Zpracování výstupů.	vytvoření metodik		workshopů	PEZ1 - procesní
2/2018		pro designové sprinty		Konference 2017 (I)	(6m realizace projektu)
3/2018		"Infodny" v krajích			(t. ZoR II. k 31.3.2018)
4/2018	průběžný				
5/2018	scouting	Inkubátor 2018 (I + II)			
6/2018					
7/2018			příprava Akcelérátoru		PEZ2 - po Inkubátoru
8/2018					2018 (I a II)
9/2018					(t. ZoR III. k 30.9.2018)
10/2018			Akcelérátor 2018 (I)		
11/2018					
12/2018				Konference 2018 (II)	
1/2019		příprava Inkubátoru			
2/2019					PEZ3 - po Akcelérátoru
3/2019					2018 (I)
4/2019					
5/2019		Inkubátor 2019 (III + IV)			
6/2019					
7/2019			příprava Akcelérátoru		PEZ4 - po Inkubátoru
8/2019					2019 (III a IV)
9/2019					
10/2019			Akcelérátor 2019 (II)		
11/2019					
12/2019				Konference 2019 (III)	PEZ5 - po Akcelérátoru
1/2020					2019 (II)
2/2020					
3/2020					
4/2020					Závěrečná
5/2020					evaluační zpráva

Aktualizovaný harmonogram projektu v PEZ3a4 k 30. 8. 2019

	KA1 - SCOUTING	KA2 - INKUBÁTOR	KA3 - AKCELERÁTOR	KA4 - KONFERENCE	KA 5 - EVALUACE	
6/2017	Mapování stavu prostředí v knihovnách					
7/2017	Vyhledávání slibných inovačních nápadů, projektů a osob			Přípravy obsahu, domlouvání expertů, příprava webu, konference a workshopů	Evaluační plán	
8/2017	Analýza dat, formulace zjištění ze scoutingu.	Příprava Inkubátoru vytvoření metodik pro designové sprinty		Konference 2017 (I)	PEZ1 - procesní (6m realizace projektu)	
9/2017	Zpracování výstupů.	"Infodny" v krajích		vyhodnocení	(t. ZoR II. k 31.3.2018)	
10/2017	průběžný scouting	Inkubátor 2018 (I + II) (Praha, Brno)				
11/2017		vyhodnocení	příprava Akcelérátoru		PEZ2 - po Inkubátoru 2018 (I a II)	
12/2017		ex-post vyhodnocení		Přípravy obsahu Domování expertů Zajištění Pragulic Akvizice účastníků	(t. ZoR III. k 30.9.2018)	
1/2018			Průběžný Akcelérátor (Jundrov) (KoBB) (Tíneč) (Ovšěno)	Workshopy, přednášky		
2/2018				Konference 2018 (II)		
3/2018				vyhodnocení		
4/2018		příprava Inkubátoru identifikace lokalit				
5/2018		vytvoření metodik				
6/2018		Inkubátor 2019 (III + IV) (Karlovy Vary, Únl/Lit)				
7/2018		vyhodnocení		průběžné vyhodnocení		Spojená PEZ3a4 Inkubátor III a IV, AKC (t.ZoR V k 30.9.2019)
8/2018						
9/2018						
10/2018						
11/2018						
12/2018						
1/2019						
2/2019						
3/2019						
4/2019						
5/2019						
6/2019						
7/2019						
8/2019						
9/2019						
10/2019						
11/2019						
12/2019						
1/2020		ex-post vyhodnocení		Konference 2019 (III)	PEZ5	
2/2020			vyhodnocení	vyhodnocení		
3/2020						
4/2020					Závěrečná evaluační zpráva	
5/2020						

Příloha 2 **Stručná metodika sběru ex-post zpětné vazby - Inkubátory 2019**

Metodicky: on-line dotazník + navazující rozhovory (osobně nebo videokonferencí)

Průvodní dopis k on-line dotazníku:

Milé kolegyně, milí kolegové,

je to už neuvěřitelných osm měsíců, kdy jsme spolu strávili čas nad inovacemi ve vašich knihovnách. Zajímalo by nás, jak se vám daří, čím žijete, i jak se s odstupem díváte na to, čím jsme spolu prošli. Náš projekt sice za tři měsíce končí, přemýšlíme však nad tím, s čím a jak vám bychom vám ještě mohli pomoci. Budeme např. vyvíjet návody, e-learning, psát metodiky. To však nemůžeme dělat bez vás. Moc by nám v tom pomohlo, kdybyste si našli chvílku a zamysleli se nad několika otázkami.

V průběhu Inkubátoru jsme vám posílali krátké dotazníky, abychom je pro vás udělali správně. Tento dotazník je však ještě důležitější. Měl by nám pomoci udělat správně nástroje, které tu po nás pro knihovny zůstanou. Otázek nemá mnoho. Může být na 15 i 30 minut, záleží, jak se rozepíšete.

Dotazník najdete zde. Prosíme o jeho odeslání **do pátku 20. března**. Dotazník posíláme každému, kdo se Inkubátoru zúčastnil, i když třeba ne úplně celého. Je anonymní, pouze nám prosím prozradte, ve kterém týmu jste pracovali.

Posíláme vám také malou pomůcku pro cestování v čase, abyste si mohli připomenout, čím jste tenkrát prošli... Zde jsou fotky z jednotlivých dní. Těšíme se na vaše odpovědi a ještě jednou děkujeme, že jste toho byli součástí, a v podstatě stále jste.

Za celý projektový tým a za všechny mentory vás srdečně zdravím a přeji vám hodně zdaru a odvahy.
Váš Tom Štefek

Otázky dotazníku (odeslat verze zvlášť pro Karlovarský a zvlášť pro Ústecký kraj)

1. Vyberte, ve kterém týmu jste se inkubátoru účastnil/a?

- Leadership
- Metodika
- Litvínov
- Louny
- Ústí
- KKKV - organizace akcí (Petra)
- KKKV - dospěláci (Martin)
- Karlovy Vary - městská
- Chodov
- Cheb a Mariánky

2. Od Inkubátoru uběhlo hodně času. Jak používáte znalost procesu navrhování služeb nebo znalost některých metod či postupů z Inkubátoru při své práci nadále? Můžete uvést příklad?

...

- 3. Brání vám něco znovu použít proces nebo postupy navrhování služeb, vyzkoušené během Inkubátoru? Pokud ano, co?**
- *pocit nedostatku znalostí,*
 - *zapomenutí kroků metodického postupu,*
 - *nedostatek podpůrných metodických pomůcek,*
 - *nedostatek zkušeností s aplikací procesu na reálný příklad,*
 - *nezájem kolegů zapojit se,*
 - *nezájem nadřízeného v knihovně,*
 - *nedostatek osobních a časových kapacit,*
 - *nedostatek odhodlání zkoušet nejisté věci,*
 - *nedostatek peněz,*
 - *obavy z provádění výzkumu, ať se zřizovatelem, partnery nebo uživateli,*
 - *obavy z neúspěchu navržené služby*
 - *jiné:*
- 4. Oproti situaci na jaře 2019 před Inkubátorem, v jaké míře nyní zapojujete zřizovatele, partnery (např. školy, neziskovky, spolky, odborníky) nebo uživatele či občany do činnosti a plánů knihovny? Vyzkoušeli jste nějaký nový způsob zapojování některé skupiny? Pokud ano, uveďte příklady a své zkušenosti.**
- ...
- 5. Vytvořili nebo posílili jste v období po Inkubátoru nějaká nová partnerství? Pokud ano, uveďte příklady a své zkušenosti.**
- ...
- 6. Došlo od inkubátorových setkávání v průběhu loňského června k nějakému dalšímu vývoji vytvořeného prototypu/navržené služby? Pokud ano, k jakému? Pokud ne, co tomu brání?**
- ...
- 7. Nehledě na to, že Inkubátor už skončil, čím bychom vás ještě mohli podpořit?**
- ...
- 8. Tady nám můžete vzkázat cokoli dalšího, co se jinam nevešlo.**
- ...

Děkujeme vám za spolupráci na Inkubátoru a přejeme hodně úspěchů při navrhování služeb vaší knihovny.

Příloha 3 (aktualizovaná) **Struktura Případové studie akcelerovaného projektu**

Případová studie akcelerovaného projektu / knihovny XXX

“Během akcelerace udělejme toto...”

Kontext	
Kontext aktivity Akcelérátoru	<p>V rámci realizace projektu KISK FF MU <i>Centrum sociálních inovací ve veřejných knihovnických a informačních službách (CIDES)</i> CZ.03.3.X/0.0/0.0/15_124/ 0006474 jsou v klíčové aktivitě <i>Akcelérátor</i> odbornými kapacitami týmu a externích lektorů podporovány takové snahy a aktivity českých knihoven, které</p> <ul style="list-style-type: none"> • zlepšují zapojení stakeholderů do činností knihovny • proměňují prostředí knihovny směrem k zavádění činností podporujících inovativní sociální služby • zvyšují zapojování cílových skupin, na něž míří konkrétní služba, do přípravy a průběhu těchto aktivit • zlepšují potřebné dovednosti zaměstnanců knihoven.
Kontext podpořeného projektu	<p>Poptávka po podpoře v akcelérátoru přišla od... Cílem akcelerace bylo... Do realizace byli zapojeni...</p>

Charakteristiky podpory v Akcelérátoru	
Příjemci podpory	<p>Primární: Další:</p>
Zaměření podpory	<p><i>vybrat/doplnit</i> Podpora zaměřená na konkrétní cílovou skupinu knihovny Podpora systémového charakteru - rozvoj dovnitř organizace knihovny Podpora ovlivňující společnost a prostředí Podpora formou poskytnutí bezpečného a neutrálního prostoru</p>
Rozsah podpory	<p>Poskytnutí... Délka spolupráce v akcelérátoru - cca XXX měsíců.</p>
Dosah podpory	
Inovační prvky podpory	
Typy výstupů	
Udržitelnost a návaznost	
Přenositelnost	

Plánovaný průběh podpory / KUMU mapa / grafika / ad.

...

Průběh podpory v Akcelérátoru	
Aktivně zapojení stakeholdeři	
Využité metody	
Využití sady metodických karet LibDesign Social?	Ze sady metodických karet LibDesign Social byly využity tyto metody:
Faktory úspěchu podpory	
Bariéry průběhu podpory	
Nejvýznamnější zjištění a dopady "Už jsme dokázali"	

Aktualizovaná teorie změny / vizualizace logické linky podpory

Teorie změny byla využívána jako nástroj podporující (závěrečné) vyhodnocení akcelerace.

Před zahájením podpory sloužila TZ zapojeným stranám k ujasnění si logické linky projektu, kdy byl kladen důraz na objasnění očekávání od výsledků podpory.

V průběhu realizace se ukázalo, že oproti očekáváním je potřeba

V závěru podpory byla TZ aktualizována tak, aby odrážela reálný průběh akcelerace s dosaženými výstupy a výsledky.

...

Zpětná vazba a Lessons learned	
Způsob předání výstupů	
Zpětná vazba od primární CS	
Lessons learned	

Fotogalerie

Příloha 4 Podklad pro sběr zpětné vazby Konference III

Zpětná vazba Konference 2020 – základ pro on-line dotazník

Email - posílán s osobním oslovením

Vážen...

před týdnem jsme se společně sešli v Brně a během tří dnů se snažili sdílet náměty a proniknout do zajímavých témat nejen z knihovnictví. Abychom celou akci završili, rádi bychom se dozvěděli vaše odpovědi na několik otázek zpětné vazby.

Pokud můžete, věnujte prosím deset minut dotazníku, který vám tímto zasíláme. Připravili jsme ho pro vás tak, abyste si mohli vybrat, na co chcete odpovědět a ostatní otázky přeskočit.

Děkujeme, že se s námi o svoje názory podělíte (nejlépe do 20. 2. 2020).
Za celý tým, evaluátorka Jiřina Svitáková

*Třídící otázky: Zúčastnili jste se a chcete se vyjádřit k.. WS... /konferenčnímu dnu?
Ano/Ne*

(I) WS: San Francisco Public Library

V úterý 4. února jste se s námi v Brně zúčastnili celodenního **zahraničního** workshopu: **Poskytování a vytváření informačních služeb za prohlubující se drogové krize, San Francisco Public Library**, který se skládal ze vzájemného sdílení zkušeností se sociálně slabými uživateli knihovny (lidé bez domova, drogově závislí, psychopatičtí návštěvníci)....

Nyní by pro nás bylo velmi cenné, kdybyste zodpověděli alespoň některé z následujících otázek:

Jakou užitečnou informaci jste si odnesli z příspěvku Jany de Brauwere o fungování a strategiích San Francisco Public Library?

...

Považujete některé z představených zahraničních zkušeností za přenositelné do prostředí vaší knihovny? Které a proč? (příklady pro připomenutí: přístup k pokutám, formulace mise a strategických priorit knihovny, forma a obsah Annual Report Card, zodpovídání dotazů vězňů, přístup k podpoře dobrého dětského čtení, oddělení pro nevidoucí a neslyšící, programy, struktura rozpočtu, fundraising, struktura pracovních pozic, revize pravidel chování v knihovně, fungování výboru bezpečnosti a komunikace, ad.)

...

Možnosti:

Vyberte potenciálně přenositelné výstupy z workshopu, které vás inspirovaly:

(Vybrat můžete více odpovědí)

- Forma a obsah výroční zprávy knihovny (Annular Report Card)
- Pravidla chování v knihovně a jejich komentovaná verze (Code of conduct)
- Ukázky způsobů řešení problémových situací s klienty v knihovně (videa)
- Způsob a rozsah evidence prohrěšků klientů a odvolání (Incident Tracker)
- Rozsah proškolení zaměstnanců knihovny a podpora zaměstnancům při incidentu (Supervisor's checklist)
- Ukázky řešení místních závažných problémů (injekční stříkačky, narcan, spolupráce s neziskovkami, střelba, ad.)
- Využití software pro okamžité informování všech počítačů či telefonů v knihovně o incidentu (střelba, ad.)
- Výbory pro zařazování různých složek komunity (Výbor rasové rovnoprávnosti, Výbor pro znevýhodněnou mládež 18-25 let, Výbor s dobrovolníky pro podporu zanedbaného čtenářství dětí - 1-4 třída ZŠ - FOG)
- web knihovny, jeho obsah a funkce
- možnosti eLearningových databází (pomáhání dětem s úkoly, pomoc s uchazečstvím o práci, testy pro řídičské oprávnění, 6ti týdenní Gale courses, ad.)

Co vaši knihovně nejvíce brání využít postupy, které vás na knihovně San Francisca zaujaly?

...

Získali jste během dne v něčem nový pohled na možnosti knihoven poskytovat služby všem občanům z okolní komunity?

...

Chcete lektorce a organizátorům workshopu něco anonymně vzkázat?

...

Vyznačte svůj dojem z workshopu na škále 1 až 10.

(čím více bodů udělíte, tím je vaše hodnocení kladnější)

1(nespokojenost, ztráta času) -2-3-4-5-6-7-8-9-10 (plná spokojenost, dobře využitý čas)

(II) WS: Romské děti a mládež v knihovnách

V úterý 4. února jste se s námi v Brně zúčastnili celodenního **zážitkového** workshopu: **Romské děti a mládež v knihovnách**, který se skládal z hudebního workshopu, reflexe, přednášky a diskuze. Nyní by pro nás bylo velmi cenné, kdybyste zodpověděli alespoň některé z následujících otázek:

Jakou užitečnou informaci jste si odnesli z workshopu na téma potřeb romského etnika, zejména dětí a mládeže od knihoven?

...

Přinesly vám diskuze za účasti mladého Roma/Romky během world café nějaký zajímavý poznatek nebo informaci? Jaký?

...

(povinná) Získali jste během dne v něčem nový pohled na možnosti knihoven pracovat s Romskou mládeží?

...

Chcete organizátorům zážitkového workshopu něco anonymně vzkázat?

...

Vyznačte svůj dojem z workshopu na škále 1 až 10.

(čím více bodů udělíte, tím je vaše hodnocení pozitivnější)

1(nespokojenost, ztráta času) -2-3-4-5-6-7-8-9-10 (plná spokojenost, dobře využitý čas)

(III) WS: Digitální dílna

V úterý 4. února jste se s námi v Brně zúčastnili dopoledního workshopu "**vyzkoušejte si**": **Digitální dílna jako prostor tvořit, zkoumat, sdílet**, který se skládal z ukázkové lekce v digitální dílně (FabLab).

Dozvěděli jste se všechno, kvůli čemu jste se přihlásili na workshop?

...

Čím byl pro vás workshop prakticky užitečný?

...

Chcete organizátorům a lektorům zážitkového workshopu něco anonymně vzkázat?

...

Vyznačte svůj dojem z workshopu na škále 1 až 10.

(čím více bodů udělíte, tím je vaše hodnocení pozitivnější)

1(nespokojenost, ztráta času) -2-3-4-5-6-7-8-9-10 (plná spokojenost, dobře využitý čas)

(IV) WS: Uplatnění VR ve službách knihoven

V úterý 4. února jste se s námi v Brně zúčastnili odpoledního workshopu "**vyzkoušejte si**": **Možnosti uplatnění virtuální reality ve službách knihoven**, který se skládal z představení možných technologií a projektů, včetně praktického zkoušení.

Dozvěděli jste se všechno, kvůli čemu jste se přihlásili na workshop?

...

Čím byl pro vás workshop prakticky užitečný?

...

Chcete organizátorům a lektorům zážitkového workshopu něco anonymně vzkázat?

...

Vyznačte svůj dojem z workshopu na škále 1 až 10.

(čím více bodů udělíte, tím je vaše hodnocení pozitivnější)

1(nespokojenost, ztráta času) -2-3-4-5-6-7-8-9-10 (plná spokojenost, dobře využitý čas)

(V) konferenční den

Ve středu 5. 2. 2020 jste se s námi v Brně zúčastnili konference **Sociální inovace v knihovnách 2020**. Nyní by nám velmi pomohlo, kdybyste zodpověděli alespoň některé z následujících otázek:

Zahájení konferenčního dne provedla Eliška Bartošová příspěvkem o tom, co se za tři roky realizace projektu "Sociální inovace v knihovnách" naučila o knihovnách. Nosnou inspirací byla myšlenka, že "uštvat se není cool". Naladila vás úvodní řeč na konferenční den?

...

V ranním bloku jste slyšeli příspěvek zahraničního hosta Jany de Brauwere z veřejné knihovny San Francisco, která představila **problematiku poskytování služeb celé komunitě, tedy včetně lidí bez domova a lidí drogově závislých**.

Získali jste z jejího příspěvku v něčem inspiraci pro svoji práci?

...

Příspěvek Tomáše Štefka byl zaměřen na shrnutí, **čím design služeb pomáhá dělat i v prostředí knihoven dobré věci ještě lepší.**

Získali jste z jeho příspěvku v něčem inspiraci pro svoji práci?

...

Na závěr ranního bloku představil Roman Novotný nástroj **Co dokáže knihovna: Mapa komunitních a sociálních aktivit českých knihoven** (<https://codokaze.knihovna.cz/>)

V čem by mohl podle vás být tento online informační nástroj pro společnost nebo pro vás užitečný? Máte k němu nějaký komentář? (Je to velmi důležité, protože nástroj je ve vývoji a můžeme do něj na základě vašich námětů ještě zasáhnout).

...

V dopoledním bloku na téma "*Jak na sociální inovace: nástroje a dobrá praxe*" představili Robin Szaffner a Jiří Brož **Polytechnické dílny v knihovnách**, Mariana Chytilová vystoupila s příspěvkem **Přístupnost: Životní postoj a zdroj sociální inovace** a Martin Bukáček představil téma **Virtuální realita v knihovnách: Motivace je klíč.**

Viděli jste v těchto příspěvcích možnou inspiraci pro činnost knihoven? Čím vás zaujaly?

...

V bloku po obědě vystoupila Lucie Galčanová s příspěvkem na téma **Společnost osamělosti**. Dále promluvila Hana Macháčková o **rizicích a příležitostech internetu u českých dětí a dospívajících**. Blok zakončila Zdeňka Voštová s tématem **Environmentální žal a jak s ním naložit**.

Viděli jste v těchto příspěvcích možnou inspiraci pro činnost knihoven? Čím vás zaujaly?

...

V pozdně odpoledním bloku uvedla Jiřina Svitáková téma **Evaluační myšlení v knihovně: o krok dál za statistikou**, kde představila využití nástroje Teorie změny.

Mohl by pro vaši knihovnu být tento nástroj využívající logickou linku mezi aktivitami a dopady užitečný?

...

Odpolední zahraniční host Maxine Bleweis představila téma **Leadership challenges in 2020**, kde popsala 20 klíčových principů. Získali jste z jejího příspěvku v něčem inspiraci nebo motivaci pro svoji práci?

...

Závěrečné slovo shrnující výsledky a výzvy tří let realizace projektu, v rámci kterého se konala i tato konference, přednesla jeho garantka Ladislava Zbiejczuk Suchá (KISK). Pochopili jste z příspěvku, o čem byl projekt? Považujete některé z jeho výstupů za přínosné? Utkvělo vám v hlavě některé z témat nabízených pro další projekty, jehož byste se jako knihovna chtěli zúčastnit?

...

(povinná) Získali jste během konferenčního dne nápad na konkrétní krok vaší knihovny k rozvíjení služeb zaměřených na komunitu a sociálně vyloučené skupiny? Pokud ano, jaký?

...

Chcete řečníkům něco anonymně vzkázat?

...

Chcete pořadatelům konference něco anonymně vzkázat?

...

Vyznačte svůj dojem z konferenčního dne na škále 1 až 10.

(čím více bodů udělíte, tím je vaše hodnocení kladnější)

1(nespokojenost, ztráta času) -2-3-4-5-6-7-8-9-10 (plná spokojenost, dobře využitý čas)

V průběhu konferenčního dne měli účastníci možnost vzít si na registračním stolku pro svoji knihovnu balíček obsahující metodické Libdesign karty. Pokud jste si je vzali a měli jste čas si je prohlédnout, zaujaly vás něčím? Vidíte pro ně využití?

...

(VI) WS: Advocacy

Ve čtvrtek 6. února jste se s námi v Brně zúčastnili manažerského workshopu „**Advokační práce pro knihovny**“ s lektory Štěpánem Drahokoupilem a Petrem Machálkem (Nadace OSF). Nyní bychom velmi ocenili, kdybyste zodpověděli alespoň některé z následujících otázek:

Získali jste o advokační práci pro knihovny dostatek informací na to, abyste porozuměli její dobré praxi? Překvapila vás nějaká informace nebo postup?

...

(povinná) Zaujal vás nějaký konkrétní námět nebo metoda (např. strom problému, mapa klíčových hráčů, popis péče o vztah se zřizovatelem, ad.), jak v advocacy vaší knihovny postupovat?

...

Dozvěděli jste se všechno, kvůli čemu jste se přihlásili na workshop?

...

Chcete lektorům a organizátorům něco anonymně vzkázat?

...

Vyznačte svůj dojem z workshopu na škále 1 až 10.

(čím více bodů udělíte, tím je vaše hodnocení pozitivnější)

1(nespokojenost, ztráta času) -2-3-4-5-6-7-8-9-10 (plná spokojenost, dobře využitý čas)

(VII) WS: Designér služeb

Ve čtvrtek 6. února jste se s námi v Brně zúčastnili workshopu „**Jsem knihovník, tedy designér služeb**“ s lektorem Tomášem Štefkem (KISK). Nyní bychom velmi ocenili, kdybyste zodpověděli alespoň některé z následujících otázek:

Získali jste v něčem nový náhled na svou práci při přípravě služeb knihovny? Pokud ano, v čem?

...

Jak na vás působily pracovní listy, které vás provázely procesem navrhování služby?

Velmi užitečné a dostatečné

Spíše užitečné, ale potřebovaly by dopracovat

Spíše neužitečné, nutně potřebují rozpracovat

Zcela neužitečné a nedostatečné

...

Jak jste vnímali listy, které se týkaly sebereflexe klíčových částí workshopu?

Přínosné - pomohly mi uvědomit si své silné a slabé stránky při navrhování služeb

Nadbytečné - nevním(a) jsem přínos sebereflexe

Nevím, nemám na to názor.

Jinak:

...

Můžete se s lektorem podělit o to, co jste si v sebereflexi napsali? Téma by zajímalo, co vás na přípravě služeb baví, čeho se obáváte a co byste si přáli.

...

Chtěli byste využít některé konkrétní kroky při přípravě služby u vás v knihovně? Které?

...

Chcete lektorovi něco anonymně vzkázat?

...

Jaké byly vaše zkušenosti s designem služeb před tím, než jste přišli na Tomův workshop?

- S tématem designu služeb jsem už pracoval(a).
- O tématu designu služeb jsem měl(a) povědomí.
- Byla to pro mě první zkušenost s designem služeb.

...

Vyznačte svůj dojem z workshopu na škále 1 až 10.

(čím více bodů udělíte, tím je vaše hodnocení pozitivnější)

1(nespokojenost, ztráta času) -2-3-4-5-6-7-8-9-10 (plná spokojenost, dobře využitý čas)

(VIII) WS: Ozoboti

Ve čtvrtek 6. února jste se s námi v Brně zúčastnili interaktivního workshopu „**vyzkoušejte si**“: **Jak na ozoboty v knihovnách**“ s lektorkou Terezou Nedjalkovou (Czechitas). Nyní bychom velmi ocenili, kdybyste zodpověděli alespoň některé z následujících otázek:

Dozvěděli jste se všechno, kvůli čemu jste se přihlásili na workshop?

...

Čím byl pro vás workshop prakticky užitečný?

...

Chcete lektorce a organizátorům něco anonymně vzkázat?

...

Vyznačte svůj dojem z workshopu na škále 1 až 10.

(čím více bodů udělíte, tím je vaše hodnocení pozitivnější)

1(nespokojenost, ztráta času) -2-3-4-5-6-7-8-9-10 (plná spokojenost, dobře využitý čas)

(IX) - celkově

Využili jste konferenční dny k networkingu? Navázali jste nějaké nové kontakty pro potenciální spolupráci?

...

Cítili jste se během konference pohodlně? Co by vám pomohlo cítit se pohodlněji?

...

Děkujeme vám, že jste přišli a stali se součástí naší závěrečné konference Sociální inovace v knihovnách 2020. Pokud nám chcete ještě něco vzkázat, napište nám zde nebo na email organizátorů používaný během registrace.

...

Přejeme vám mnoho úspěchů a těšíme se na možnou další spolupráci v budoucnu!

Ex-post zpětná vazba na zážitkový WS

online dotazník: Knihovny a mladí Romové

Na začátku února jste se v Brně zúčastnil(a) celodenního zážitkového workshopu "Romská mládež v knihovnách". Dopoledne bylo věnováno hudebnímu workshopu s exkurzí do romských lidových písní a romštiny, následovanou reflexí zážitku a diskuzí o vztahu knihovníků k romské mládeži jako uživatelům knihovny. Následovala odborná přednáška Kateřiny Szczepanikové z IQ Roma servis o vzdělávacím programu Gendalos podporujícímu romské studenty. V závěru proběhlo "world coffe" - diskuze u stolků nad různými otázkami za účasti mladých Romů.

Chtěli bychom vás nyní ještě požádat o zodpovězení několika otázek. Dotazník je anonymní a velmi nám v naší práci pomůže, pokud ho vyplníte.

Jak přesně si vybavujete den, ve kterém jste se zúčastnil(a) zážitkového workshopu "Romská mládež v knihovnách"?

- nevybavuji si ten den, už je to dlouho
- vybavuji si zážitkovou hudební část workshopu, zbytek dne si skoro nevybavuji
- trochu si vybavuji vše: hudební část i navazující diskuzi a přednášku
- dobře si vybavuji vše: hudební část i navazující diskuzi a přednášku
- jiné...

...

Je něco, co byste nám doporučil(a) na průběhu dne změnit?

...

Po setkání od nás účastníci emailem obdrželi výstupy z workshopu zpracované do formy článku na blogu (<https://bit.ly/2JwCJmA>). Bylo to pro vás užitečné, jak? Pokud to pro vás užitečné nebylo, proč?

...

Změnil se za posledního půl roku v něčem přístup ve vaší knihovně k Romské mládeži? V čem?

...

Jak vaše knihovna Romské mládeži pomáhá, co jí umožňuje? Napište příklad.

...

Vyvinul se u vás osobně v něčem názor na Romskou mládež? Jak tento problém vnímáte?

...

Volný prostor pro jakékoliv vaše vzkazy pro nás, zamyšlení se nad tématem mladých Romů v knihovnách, nebo na zhodnocení funkčnosti kombinace metod zážitku, diskuze, přednášky a word café. Děkujeme vám!